

२१/१४ — योशी घोषणेला —
डिक्टेसन शिक्षक.
 भाग ४.

कृष्णदास भागीराम गोखले-मुद्रित

किंमत रु. ०-४-६

સુરત વિદ્યાપીઠ
સાહ્યક
ગુજરાતી કૌપીરાહર-સંગ્રહ

છપાવી પ્રસિદ્ધ કરનાર.

કમળલાલ મોતીરામ શાહ.

પ્રસિદ્ધ કરવાનું ઠેકાણું:—શાહપોર-સુરત

સુરત ચંદ્રાના પુલ પર આવેલા ટાંકા પાસે "શંકર" પ્રેસ

મારાયણરાવ લક્ષ્મણરાવ નીકળે છાપી.

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાઇટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૭૪૧૫ વર્ગિક

પુસ્તકનું નામ ડિઝેરના શિક્ષક

વિષય નં ૪૫૪ : ૮૪૧ : ન - ૩૮૨

“ડિક્ટેશન શિક્ષક” માટે

અભિપ્રાય.

રા. સા. ગણુપતરામ અનુપરામ ત્રવાડી.

રાજકોટ મેલ ટ્રેનિંગ કોલેજના માજી

પ્રિન્સિપાલ સાહેબ.

તા. ૨૮-૬-૧૯૧૭ ના પત્રમાં લખે છે કે:—

“સત્તામ-તમારા તરફથી અવલોકનારે “ડિક્ટેશન શિક્ષક” ભાગ ૧. ૨. નામનાં બે નાનાં પછુ ઉપયોગી પુસ્તકો મળ્યાં તે જોતાં જણાય છે કે તમારો આ શ્રમ ખૂબીયે સફળ છે. અને કેટલેક દરજ્જે લેખકોને પણ અત્યંત ઉપયોગી થઈ પડશે. આ પુસ્તકોનો ઉપયોગ કરવાથી બાળકોને ઘણી ઓછી મહેનતે જોડણીનું સોંક અને ચોકસ જ્ઞાન થશે. તમોએ વાચનમાળામાંથી ઘણા-ખરા મુશ્કેલીવાળા શબ્દો તારવ્યા છે, અને તેને વિવિધ રીતે જોઠવી શિખનાર શિખવનાર ઉભયને સરળતા કરી આપી છે.

વળી સારા કાગળ, મોટા ટાઇપ અને શબ્દોના ઝુટાપણાને લીધે એ પુસ્તકો આંખને આકર્ષક થાય તેવાં છે.

એકંદરે મારા ધારવા પ્રમાણે તમારાં પુસ્તકો શુભલેખનના શિક્ષણમાં મદદગાર થઈ પડશે, તેથી કેળવણીની દ્રષ્ટિએ જોતાં તેને ટેકસ્ટ બુક્સ તરીકે સ્વીકારી શકાય તેવાં છે. એજ.”

મહેરબાન કાઠિઆવાડના એજન્ટ દુ. ધ. ગવર્નર સાહેબ
બહાદુર હુકમ નં. ૪૧૭૧ તા. ૨૬-૭-૧૫થી

 સુરત જિલ્લાનો

“ ભૂગોળ શિક્ષક ”

એજન્સિની સર્વ રફૂલામાં લાયબ્રેરી માટે મંજૂર કર્યો છે.

૧૦૧૭૩૩૨૭૮૬૬ ૧૯૧૫

ગુજરાતની સામાન્ય ભૂગોળની પ્રત્યેક રમાળા વિષે.

શ્રીયુત ભાઈચંદ પુંજદાસ શાસ્ત્ર.

મહીપ્રાંઠ એજન્સિની ભૂગોળ વર્ગરેખા કરતાં

સાદરા તાલુકાસ્ફલના હેડમાસ્તર.

પોતાના તા. ૧૫-૬-૧૫ ના પત્રમાં લખે છે કે:—

“ ત્રીજા ધોરણના વિદ્યાર્થીઓને ગુજરાતની ભૂગોળ
શીખવા તથા શીખવવા માટે શિષ્ય શિક્ષક બંનેને આ
પુસ્તક સાધનરૂપ છે, અને તે બંનેને ઉપયોગી છે. શિક્ષ-
કને નોંધ કાઢવાની મહેનત બચે છે, અને વિદ્યાર્થીને શિક્ષ-
કની મદદ વિના ભૂગોળનું જ્ઞાન મળી શકે તેમ છે. એક-
દરે આપનો પ્રયાસ જનસમુહને ઘણું આદરણીય અને
ઉપયોગી થઈ પડવાનો છે. ”

જી. ખી. દલાલ. મોરબી. વીં: સ્કુ. સુપરિન્ટેન્ડન્ટ.
જાવક નંબર ૪૧. તા. ૧૯-૧૨-૧૯૫૫ પત્રમાં લખે છે કે:—

“તમારા તરફથી “સુખગણિત શિક્ષક” નામનાં
ધોરણવાર પુસ્તકો મળ્યાં તેનું સોદ્યંત અવલોકન કરતાં
મને બહુ આનંદ થયો છે.

પ્રાથમિક સ્કુલોના નવા મુધરેલા અભ્યાસક્રમ પ્રમાણે
સુખગણિત વિષયનું શિક્ષણ અરલતાથી આપવાના ઉચ્ચ
તેનું લક્ષમાં રાખીનેજ આ પુસ્તકો લખ્યાં છે. એમ પ્રદ-
ર્શિત થાય છે. તેનો ઉપયોગ કરવાથી વિદ્યાર્થીઓની સમજ-
શક્તિ તેમજ સ્મરણશક્તિ સારી રીતે કેળવાશે તેની સાથે
અંગગણિતના વિશાળ વિષયમાં પણ તેમને તે બહુ મદદ-
રૂપ થઈ પડશે એમ હું માનું છું ને આશા રાખું છું કે
આવી જ શિક્ષકો આવા પુસ્તકોને પ્રમાણ ગણી ઉદાર પ્રિસ-
ર્જન આપશે.

—: સુરત શહેર તથા ચોર્યાશી તાલુકાનાં:—

“ભૂગોળ શિક્ષક” વિષે

રા. બા. કમળાશંકર પ્રાણશંકર ત્રિવેદી બી. એ. પ્ર.
રા. ટ્રે. કોલજના માનિ પ્રિન્સિપાલ સાહેબ.

પોતાના તા. ૨૨-૬-૧૫ના પત્રમાં લખે છે કે:—

“તમોએ મોકલેલું “સુરત શહેર તથા ચોર્યાશી
તાલુકાનો ભૂગોળ શિક્ષક” નામનું પુસ્તક જોઈ ગયો
છું. સુરત શહેરની ભૂગોળ શીખવવામાં શિક્ષકોને
તે ઉપયોગી થઈ પડશે.”

‘ડિક્ટેશન શિક્ષક’ માં શું શું છે?

૧] પાઠવાર અઘરા શકેદો.

૨] જોડણીના એકજ સરખા નિયમવાળા શકેદો.

૩] કઠિન મળતા શકેદોની તારવણી.

૪] જોડાક્ષરો. ૫] મળતા જોડાક્ષર.

૬] પરીક્ષાના ડિક્ટેશનમાં આવનાર શકેદો.

બાળપોથી તથા પહેલી ચોપડીનો

“ ડિક્ટેશન શિક્ષક ભા. ૧ લો.

બીજી ચોપડીનો “ ડિક્ટેશન શિક્ષક ભા. ૨ જો.

ત્રીજી ચોપડીનો “ ડિક્ટેશન શિક્ષક ભા. ૩ જો.

દરેક ભાગના બે આના. કમીશનમાં પુષ્કળ લાભ.

 “મુખગણિત શિક્ષક”

ધોરણુવાર તૈયાર છે ! ઉત્તમ અભિપ્રાટ મળેલા છે.

સુરત જિલ્લાનો ભૂગોળ શિક્ષક બે આના.

ગુજરાતની સામાન્ય ભૂગોળની

 પ્રશ્નોત્તરમાળા બે આના.

કર્તા-છગનલાલ મોતીરામ શાહ. શાહપોર-સુરત.

ચોથી ચોપડીના

પાઠવાર અઘરા શબ્દો.

પાઠ ૧—દુનિયામાંનાં. સંગીન ઇંગ્લાંડનું. ચંચેજી. રાજકુળ. પુરાતન. વડીલ. જોજી. ગાદી. ખિરાજે. પિતા. સાતમા. એટવર્ડના. ભાગ્યશાળી. ચરિત્ર. શહેનશાહ. સ્વર્ગવાસ. ઇસ્વી સન. તારીખે જ્યેષ્ઠ 'પ્રિન્સ ઓવ વેલ્સ'. ઇલ્કાબ. બંધુ. આફ્ઝર્ટ. વિક્ટરનું. શિક્ષણ. શિક્ષકને. ઉત્સાહથી. માયાણુ દયાણુ. વિવેકી. નિખાલસ. હસમુખા. સાદાઇથી. લશ્કરી. નોકાશાસ્ત્રનું. યોજના. પરસ્પર. અત્યંત. સ્નેહને. ઈર્ષ્ય. "પ્રિટાનિયા". સામાન્ય તાર્કિક. સગવડ. હળીમળીને. કેળવણી. ઇરાદાથી. પ્રવાસમાં. પ્રહક્ષિણા. દરમિયાન. ફ્રેન્ચ. ભાષા. ગણિત. પદ-વીને. લાયકની. ઇરાવ. માહિતી. પ્રવીણ. નિર્ણય. ગ્રીનિય નોકાસૈન્યની. પાઠશાળામાં. પરીક્ષાએ. ક્રમે ક્રમે. ઉંચા. અધિકારી. જન્યુઆરિ. મંદવાડ. બાંધો.

નાનુક. કાળ. માંદગીમાં. સપડાયા. ઇશ્વરે. નિર્માણ.
જોખમદારી. સંબંધ. હંમેશને. યુવરાજપદે. આનંદી.
સ્વભાવને. પ્રીતિ. શાહજાદી. વિકટોરિયા. મેરી.
લગ્ન. નવેંબર. હિંદુસ્તાન. પમાર્યા. પ્રજાએ. ઉત્તમ.
આદરસત્કાર. ગાળ્યો. શરૂઆતથીજ. તળીયત. લગ-
ડવા. સુધરવા. ફટ્ટી. દામદબાથી. રાજ્યાભિષેકની.
ક્રિયા. ઉજવવામાં. પાયતખત. દિલ્હીમાં. ધામધુમથી.
પ્રસંગે. રાજ્યભક્તિ. હંમેશાં. કલ્યાણ. વફાદર.
આપાદી. ભોગવે. પ્રાથના.

પાઠ ૨—રજપુતસ્તાનનો. વિજયસીંગન.
નાંગારના. મરાઠાઓએ. ઘેરો ઘાટ્યો. લડત. મહીના.
વિકાનેરના. શરણે. આશ્રય. દિવાલ. ઇસરીસીંગને.
મદદ. કપટથી. મુલાકાત. શરણાતનું. જવાનસીંગ.
શૂરો. સ્વાભિભક્તિ. અછરોલનો. જયપુરનો. વિશ્વાસુ.
ગુપ્ત. ઝપાઝપી. સોગન. ભેટયા. કુશળતાના.
ઝખ્ખાની. ચાળ. બેઠેલો. પ્રસંગ. ચેત્યો. ખંજર.
ક્ષેમકુશળ. ભોંકી. ઘોડેસવાર. મ્યાનમાં. નમ્રતાથી.
મુજરો. વિશ્વાસંઘાતી. ઉદાહરણ. નીમકહલાલ. છત.

પાઠ ૩—ઉદારંપણું. સિસોદીઆઓ. સૂર્યવંશી. પ્રખ્યાત મેવાડમાં. સંવત. ઇસ્વી. અવતર્યો. રિવાજ. માહું. ધાસ્તી. પક્ષપાતથી. ધક્કો. ટટો. યુક્તિ. પાયમાલ. સોસત્રું. હૃદય. ઝળઝળીઆં. ધાસ્તી. નિરાંત. ભૂમિમાં. ક્ષણે. જન્મભૂમિ. ખીજમતદારે. ઝરામાંથી. હોઠ. ઘુટણ. તરસ્યા. શૂરવીર. આદર-સત્કાર. નીમણુક. સિંધુ. કામગીરી. વીત્યા. કીર્તિ. ઝળહળે.

પાઠ ૪—વનવાસ. તૈયારી. સંઘાતે. કાંટાકાંકરા. કંદમણ. કિપવાસ. ટાઢતડકા. વિકરાળ. રાક્ષસોનો. વેણય. અહીંજ. નિશ્ચય. ઇચ્છા. કૌશલ્યા. ઊહા. ચોદ. કેકેયી. પૂર્ણ. ખોળે. આશિષ. વિન્નેગ. આશીર્વાદથી. કૃપા. રક્ષા. સાસુજી. મુઝાવું. વસમાં. આગ્રહ. લક્ષમણજી. ગુરુની. અવસ્થા. વિનંતી. ચલણ. ઝૂરીઝૂરીને. સુમિત્રા. આજ્ઞા. સોંપણ. હેયું. વનવેશ. મૂર્છા. વસિષ્ઠ. ઋષિએ. તિરસ્કાર. અધર્મ. બુદ્ધિ. વિદાય. બેશુદ્ધ. ત્યાગ.

પાઠ ૫—દાકતર. દુકાળીઆ. મણી. દુખળા. સિવાય. પેટપુર. સુકાઈ. એંજિન. કુદરંતી. બંગ-

તણ. ધરી. નિરંતર. ઘસાઇ. ઊંઘતા. ઓછાંવત્તાં.
 તોળી. આસરે. તોલ. વાસ્તે. શક્તિ. માંસ. બટાટા.
 મિઠાશવાળી. માખણ. કઠોળ. ઈંડાં ગોસ. સિંધવ.
 દુરરત. પાચનરસ. લીંબુ. શ્રેષ્ઠ. ઉત્પન્ન. પુષ્ટિ.
 કાયદાકારક.

પાઠ ૬—મજુરણ. નિસાસા. બકવાટ. કાપણી.
 મસાલો. અગરીઆ. ગોડવી. પીલતાં. કાંતતાં.
 ગુંછળીઓ. વણકર. નિર્માણ. ભૂલ. સમાધાન. દીલમાં.

પાઠ ૭—વીણીશુ. વિપત. વણતોલે. પેદુદુ.
 વઢવું. આખરુ. દુઃખીઓ. ભાગે. ફરિયાદી. સદ્-
 ગુણનાં. ચિંતા. ચટપટી. ચટપટી.

પાઠ ૮—અવલોકનની. વાણીઓ. પૂછયું. ઊંટ.
 ફૂટેલી. ખોડું. લાઘ્યું. લાઘ્યા. મીઆંસાહેબ. હિંડો.
 ડહાપણ. જવાહીર. ઝાડો. તપાસ. ચોરું ભૂટું. સાક્ષી.
 બદુગર. સળ. નાઠેલું. પાંદડાં. કાણું. પગલાંમાંનું.
 લંગડું. અનુમાન. બમણતી. ઢોળાય. શાખાશી. ધ્યા-
 નમાં. બેઠેના. હોશિયાર. ચિત્ત.

પાઠ ૯—ભલામણપત્ર. ઉમેદવાર. શેઠીઆને. વર્તમાનપત્રમાં. પચીસ. પસંદગી. લાયકી. લૂછીને. ગાદી. વ્યવસ્થા. સ્વચ્છતા. વૃદ્ધ. ડોસો. દીસી. આબુ. દયાળુ. સ્થિતિને. સભ્યતા. મુકાવી. ઉંચકીને. ઓળંગી. ઠેસ. ચોકસ. કાળજવાળો. ધક્કા. પ્રયત્ન. શાંત. વાતચીત. સ્વચ્છ. ચોકખાં. ગૃહસ્થાઈનાં. લક્ષણ. અક્ષર. ગભરાટ. લખાણ. મરોડદાર. સાહીમાં. છાંટો. વચ્ચોવચ. રેતદાની. સાવધ. ચિદીઓ. તોલ. કીમતી. સદ્ગુણ.

પાઠ ૧૦—પ્રમાણિકપણાનો. ખદલો. સંકટ. ધરેણુગાંઠું. વેચીસાટીને. વિદ્યાભ્યાસ. સાધન. નર્મ. તાથી. જિંદગી. પર્યંત. ભૂલીશું. ભાષણ. ગુમાસ્તો. અદેખાઈ. વિરુદ્ધ. ચાડીઓ. કસોટી. રૂપીઆ. પરચુ. રણ. ભાવતાલ. ચોકસી. રવાદારગી. ખૂશ. કીમતી. કંઠી. દળદર. ફિટાડીએ. બોધ. વિશ્વાસવાતનું. વંચું. સંતાન. મિલકતનો. ઠરાવો.

પાઠ ૧૧—દરવેશ. હુટારો. તાણ. સારવાર. દિલાસો. રહેઠાણવાળા. નામીઓ. હુટારો. ખદમાસ.

સંખ્યાબંધ. હુટકાટ. સંચહ. પવિત્ર. બુદ્ધિ. કૃત્ય.
 દુરાચરણને. ધર્મિષ્ઠપણની. પત્થર. ઉપાડીને. ડગલું.
 અશક્યજ. મુશ્કેલ. લૂટ. મૂક. દોલત. વર્તણુક.

પાઠ ૧૨—અજ્ઞાની. માંદું. ભૂત. ઝાડઝપટથી.
 વેશાખ. લગનસરા. કેળીઆ. રાધમીઠું. ચપટી ચપટી.
 સાત. વાસ. કડક. કાંસાના. ધગધગતા. ઉંધો. છાણ-
 પાણીથી. ચોટી. ઓસડવેસડ. મંદવાડ. મટચો.
 કુદલીનો. પ્રયોગ. ચીસ. સોડે છે. ધુમાડથી. કુંડીમાં.
 દૂધપાક. અથાણું. સ્પર્શ. ભુક્તિથી. ભિનાશવાળી.

પાઠ ૧૩—ચડમૂળમાંથી મૂઠ. સળો. અદાવત.
 હીંગ. ભુવાને. ઉતાર. માદળીઆમાં. ગુગળ. ધૂંપ.
 રતનજોતનાં. ભોપાણું. ફાંદામાં. ભૂતડાકણની. અણ-
 સમજી. ધૂણવા. ડાકણ. ચાળા મસાણકાંઠે. ભડકો.
 ફેસફરસ હુંહું. ધડકે છે. નળીડિં ખસ્યું. ભસ્યું.
 શોરખકોર. વિખ્યાત. વશીકરણ. શુકન. અપશુકન.

પાઠ ૧૪—જ્વાળામુખી. સ્વપ્ન. શોધ. ભુર.
 તાગ. વાવાઝોડું. તૂટી. મીચીને. ચિરાઈ ગયું. બળી
 મુઆ. અતિવૃદ્ધિ. હિમ. ધરતીકંપ. લક્ષ. વાયુ.

નિરંતર. વનસ્પતિને. અદ્ભુત. ચમત્કારી. આશ્ચર્ય.
દિંગ. અનંત. સ્વપ્નવશ. સ્વપ્નું. અનુભવ. સર્ગા-
સંબંધી. નિરાધાર. ભયભીત.

પાઠ ૧૫—સત્તા. વિસાતમાં. ઇદ્રિયો. બ્રહ્માંડ.
સમર્થ. સર્વશક્તિમાન. સર્વવ્યાપી. સર્વજ્ઞ નિયમને.
ઘડેલા. હેતુને. પ્રાણી. ભૂખતરસ. ઋતુઓનું. ન્યાયી.
આરોગ્ય. કુટુંબને. સોસણું. પૂર્ણ. કાયદા. તોડવાનું.
પ્રાર્થના.

પાઠ ૧૬—ધ્રુવજ્ઞના. નારદ ઋષિ. વિભાસે.
નરવતિ. સૂણો. પૃથ્વીપતિ. હેડે. શ્વાસ. ઉદ્ધર
ભંકિતરૂપ. વેશ. સધીર. નયણે. અતિ. વદે. રહે.
સંચર્યો. મૂઢ મતિ. મંદમતિ. સાધ. નિશ્વાસ. ગૂઢ.
વિકરાળ. રવિકિરણ. સહેશે. સંચર્યું. દુખડું. અજ-
સુત. ભૂપત. જનમીઓ. નિશદિન. એકોતેર.
તારણહાર.

પાઠ ૧૭—આયર્ણ્ય. બર્કનહેડ. વિલાયતની.
લશ્કરી. બેરાંછોકરાં. એકંદરે. કિનારે. સપાટીથી.
ઢંકાએલા. અથડાઈ. ગાખડું. કપ્તાનને. અવકાશ.

ગભરાટ. ગડબડાટ. પડધમ. તુતક. દૂઠ. બડબડાટ.
ઉઠાવ્યો. સિપાઈઓએ. સાહસ. પુરુષોના. ત્રીસ.
ચાળીસ. ડોલ. ભાંગ્યા. જળચર. હિંમત. યાદ-
ગીરીમાં. વિકટોરિયાના. કીર્તિસ્તંભ.

પાઠ ૧૮—માણિકનાથ. અહમદાબાદ. રાજ-
ધાની. મિસ્તરી. સાધુ. વસ્તી. અહીંથી. શરૂ કર્યું.
અજાયબ. ઝપાટાખંધ. ચણતર. સાદડી. ગૂંથતો.
હીકમત. બેઠકે. ઇલમ. બેશક. આજીજી. વાંટે.
નિર્ભય. સ્થાનક. નદીકિનારે.

પાઠ ૧૯—હગાઇનું. પ્રમાણિક. નામુંડામું.
કંટાળો. વ્યાજવટાવનો. હિસાબ. સત્તર. પંચાં. પંચાણું.
છૂટના. સત્તાણું. હુમ્મ્યાઈથી ખિન્ન થયું. સદ્બુદ્ધિ.
તત્કાળ. શિક્ષા. માલીક. બનીઆ. કીધર. મિમળ.
ચાણુક. તોળ. મીઠાં સાખ. જસકુ. સીંગડા.
પાગળ. સાખ.

પાઠ ૨૦—જયાનંદ. ફરિયાદો. ઘંટ. વંકાઈ.
હરિમાઈ શેઠના. અણબનાવ. સીસાપેન. નકશો.
મશ્કરી. વ્યાજનો. નિંદા. કસુર. શરમ. અટકાવ્યો.
હાંસી. કદાપિ. કજીઓ. કંકાસ. દુર્ગુણ.

પાઠ ૨૧—પન્નાની. વિક્રમાજીત. છંદમાં. વ્ય-
વસ્થા. પટાવતોએ. ઠાર મારી. ઉદેસીંગ. ધાવની.
બાળકુંવર. ખૂન. રણવાસમાં રક્ષણ. ઠરાવ. કંડીઓ.
સુવારી. પાંતરાં. હજમને. પથારીમાં. સૂતા. નિર્દો-
ષનો. દયાજનક. હૃદય. વર્ણન. ખેદ. કલ્પાંતનો.
રાજભક્ત. કઠણ. હેયું. ચિતોડ. કોસને. ધાકથી.
આસરો. કોમળમેરમાં. શ્રાવક. સાર્થક. સર્વસ્વ.
સુપરત. ચર્યાય. પરિણામ. અડચણો. હદ.

પાઠ ૨૨—દક્ષિણ. દરીઆકાંઠા. પોર્ટુગલ.
સોળમાં. સુકાનીની. ગફલતને. અથડાયું. નિશ્ચે.
ઠરાદાથી. કપ્તાને ઓગણીસ. ચિઢીઓ. ચોથી.
પોષણનો. શિર. એકલદોકલ. છોકરાંછેયાં. ચિંતા.
કોડ. હડસેલી. બંધુધર્મ. કિનારે. સહીસલામત.

પાઠ ૨૩—હરિકાંઠ. ચિત્રશાળા. વિદ્યાર્થીઓ.
પ્રાણજીવન. ત્રિભુવન. રસ્તમજ. શ્રેષ્ઠ. ઉત્તમ.
કીર્તિને. કલંક. ચીતરાવી. દિન પર દિન. ખંતથી.
બળિએલ. વડાઈ. જન્માષ્ટમીના. ચોંટાડેલી. નિશ્ચય.
કલ્પ્યો. ટાપુ. સાંખી. કુંડું. છાંટયું. ઢાંકેલું. રખર.

૧૪] પહેલા ધોરણનાં મુખ્યગણિત શિક્ષક ૧૧ આનો,

ઉઘાડાં. પીછી. બેઠરકારીને. ઉત્તેજન. વીસ. અભિ-
પ્રાય. દિંગળ. નિરાશ. વીલે મોઢે. આખર.

પાઠ ૨૪—સુવાક્યથી. સ્નેહ. સદૈવ. ક્લેશ.
વિશ્વ. કીર્તિ. સૂઘ. ઉચારનું. પુરાણ. અમૂલ્યનું.
મૂલ. થૂક્યું. વિમાસશો. હાણી. છેદ. કોઠી. કાણી.
વહો. વણસે.

પાઠ ૨૫—સંન્યાસી. વ્યાધ. પ્રવાસે. સંધ્યા-
કાળ. વ્યાધયર્મ. સૂતેલો. ઉઘાડ્યો. ધમકાવીને.
મૂર્ખ. સમજણ. હમણા. ગરબડાટ. સ્વામીજી. ઉત્તર.
અત્રે. સ્થિર. તકાવત. આસન.

પાઠ ૨૬—નગરચર્યા. ચર્યા. વેશ. મહોદ્દત્તાને.
અચ્છે હો. પૂછનેવાલા. કોન. ડાલીઓ. પાદરી.
ભાષણ. પુરાણી. ભટજી. પુલાયા. શ્રોતાનાં. આંસુ-
ધારા. ભાવિક. આંસુ. દેસાઈને. દિલ્હી. દસ્તાવેજ.
જપત. બંદેનવાજ. તાંબાપતરા. પ્રસન્ન. વતન.

પાઠ ૨૭—વટ. ઘડીયાં. ટાળ્યાં. રઘુનાથનાં.
જડીયાં. દમયંતી. વસ્ત્રે. અન્ન. દ્રૌપદી. નિદ્રા. મદો-
દરી. દસ. મસ્તક. લુટાણી. હરિશ્ચંદ્ર. સતવાદીઓ.

પહેલા ઘોઠ ના “ મુખગણિત શિક્ષક ” સવા આતો. [૧૫
તારાલોચની. વિપત્તિ. અર્થજ. અંતરજમી. ભાવટ.
ભૂધરે. નરસેને. સ્વામી.

પાઠ ૨૮—લોભીઆની. જિંદગી. કુટુંબનું.
ભટકતો. રકઝક. નાળિયેર. આધે. વાણીઆની.
ફીકર. મૂલ. ખંદર. અથડાતો. કુટાતો. પડપુછ.
મક્ત. ટંગાઇ.

પાઠ ૨૯—લટક્યા. સોદાગર. જળવીને. હેડે.
પાંચસે. તાલ. ઝિલાતો. ગરાસીઓ. કરગરીને. સામટા.
અનિશય. લક્ષણ. મૂળ. સરિતાનું. સિંધુમાં. પૂર્ણ.
વૃક્ષિત. દસતણી. જગદીશે. કરુણા. છતું.

પાઠ ૩૦—ચિતોડ. અરવલીની. તળેટીમાં.
લક્ષમાં. સાવનો. હલદીવાટની. તજવીજ. છુપે છુપે.
દુશ્મનોની તૂટી પડતો. ખૂટતાં. ધાસ્તીમાં. ટળ-
વળતાં. વીટળાઇને. પીરસેલા. જસુસ. સ્થિતિનું.
ખ્યાન. ઠાઠ. હૈયું. અંધકાર. ફક્ત. ખાનદાનની. તંગી.
જન્મભૂમિ. છૂટશે. નિભાવ. ઉસ્કેરાઇને. સાથી.
ગુમાવેલા. અકળાતો. ગુંપડીમાં. સોગન. સ્વતંત્ર.
સતોષ. દેશદાઝને.

પાઠ ૩૧-નિયમસર. ઉંમરના. ભાયણ. બાય-
ડીઓ. દુનિયામાં. પોપણનો. ચઢતીનો. આધાર.
ગોઠવણ. ગોટાળો. પ્રયત્ન. ખલેલ. મુદતમાં. ગેર-
હાજર. આજસ. ચતુરાઈ. મુશ્કેલીઓ. અણમમતી.
નિયમિતપણે. મુકરર. કસરત. કોશીશ. માઠી. ઉઘો-
ગમાં. ઇતરાજ. અમૂલ્ય. વર્તવાની. અગત્ય. ઘડિ-
આળો. સસ્તાં. અસુરા. નડતર શરમ.

પાઠ ૩૨-એડવર્ડ. એલેક્ઝાંડ્રા. આલ્બર્ટ.
માજી. વિક્ટોરિયાના. સ્વર્ગવાસ. દરીઓપારનાં.
સંતાન. હયાત. પ્રિન્સ. વિચારવંત. અજ્ઞાન. અભિ-
માની. શિક્ષકોના. વિદ્યાભ્યાસ. પંડે. તરુણ. સહય-
તાથી. વર્તતાં. દાઝ. બુદ્ધિ. હોશિયાર. નીવડ્યા.
વિષયો. લક્ષ હોશિયારી. પરીક્ષા. સલાહશાંતિથી.
ઉત્પન્ન. વિશેષ. હોંસથી. ઉત્તેજન. શિકાર. વીતી
ગયા. સુસ્તી. મોજમઝામાં. માહીતી. નૌકાશાસ્ત્ર.
દરિઆઈ. રક્ષક. સંપ્રદાયનો. અટકાવ. છૂટ. ફટ્ટી મે.
માંદગીથી. અતિશય. દીલગીરી. આત્માની. શાંતિ.
પ્રાર્થના. ઇતિહાસમાં. પ્રસિદ્ધ.

પાઠ ૩૩—અડ્યા. ખટક. ઠીંગણો. વાર. દોષ. શેખી. ફળીઆમાં. વીસરી. મજક. વિષે. પૂછીશું. આતુર. ખોટ. પધાર્યા. શિષ્યોએ. ખુરસી. પ્રશ્ન. લુલાને. કાયર. મુખાંધ. હાંસી. ખાડો. આંધળો. અવ-યવો. ચલણ. ખોડખાંપણ. કૃતિ. રચના. કેશીશ.

પાઠ ૩૪—દિદ્દહી. ખીરખલ. મૂળ. શિવદાસ. ગુસ્સામાં. ગભરાટ. વિનંતી. વિદાય. જહાંપનાહ. વીત્યા. ખડકી. પિત્તળની. ધાતુની. મધ્યમ. દર-જગજાગનાના. વાસ્તે. ખુદ. ખંદેનવાજ. બેઅદખી. સંઘ. સાથ. તત્કાળ. રહ. શાખાશી.

પાઠ ૩૫—વસ્તી. પારસી. કાનડી. દક્ષિણી. કાઠિયાવાડી. સિંધી. શીયા. સુન્ની. પહેરવેશ. રીત-રિવાજથી. અનુસરતા. આદાણ. ક્ષત્રિય. વેશ્ય. શૂદ્ર. દાદી જુલકા. દડખણના. ઘોતીઆં. ચોરણા. કંમેરે. ભેટ. ફેંટા. વીટવાનો. ઇજર. ટોપી. વર્ણનાં. ધાવરા. ઓઢણું. ઓઢેછે. પડદે. પુરુષો. સુરવાલ. સ્ત્રીપુરુષો. કસ્તી. સાડી. કસ રિવાજ. હાથેવાળે વિધવા. પુન-ર્લમ. માંસ. વાણીઆ. છૂટ. ખાધ. ફૂટવાનો. શખને. હખમામાં. ગાઉએ. રોટલી. ખાંડું. ભક્કર.

પાઠ ૨૬—વિશ્વામિત્ર. વસિષ્ઠ. રાજર્ષિ. અયો-
ધ્યાના. કુળગુરુ. ક્ષત્રિય. કાન્યકુબ્જ. સૈન્ય. મૃગયા
ઋષિનો. આશ્રમ. દર્શન. ઝુંપડીથી. આશ્ચર્ય. નંદિની.
કામચેનુ. માગણી. બળાત્કારે. હથિયારબંધ. અગણિત.
ઝંખવાઇ. વિસાતમાં. પદવી. રાજપાટ હિમાલય
પર્વત. સ્વર્ગને. ડોલાવશે ઇંદ્રને ચિંતા. બૂલથાપ.
અલ્લર્ષિની. સાંખી. કહેવડાવવા. ધાર્યું. છુપાઇને. અરં-
ધતી. પ્રકાશ નિર્માળ મોઢામાંથી મટી. શ્રમ સિદ્ધિ.
કેધ. ઉંચો.

પાઠ ૨૭—હિંમતથી. મુરકેલી. લેસંખસ. વિલ્ખ-
રફાર્સ. વિદ્ધ. ખાયલો. શિવાજી. મૂળથી. આગ્રહનો.
રાજપદ. સ્થાપન. અડચણો. વિજયપુરના. ધમકી.
શરણુ. હારમારીશ. ઉઘમે. સ્વતંત્ર. નિશ્ચયવાળો.
ક્રાંસ. ઇજનેર. સચોગીબૂમિ. વિચાર્યું. બૂમિ. બે-
શક. તોડ ફેડ્યાં. સીધી. દુષ્ટ. ગુલામમીરી.
માલીકાએ. લડત. સફળ. સામટા.

પહેલા ધાં ના “મુખગણિત શિક્ષક” સલા આના. [૮૯

પાઠ ૩૮—પ્રતાપસિંહ. પટરાણી. ચિંતામાં.
ચિત્ત. પરોવાયું. કવિઓ. પ્રતિદિન. ઉદાસ. ધ્રુવડ.
સૂચ્યે. નિજવાસ. ઉદારી. વંતન. ખાનદાનની. આખ-
રનું. જતન. વિસ્તારી. ખંડીના. ગુંજમાં. દી. સ્વ-
પ્નામાં. હરિનું. ધાર્યું. આકળા. શેતરંજ. દીનોનાથ.
પટ. ગોઠવણ. લહાવો. દુશ્મનને. ચૂકતા. આગ્રા. પૂછું.
શત્રુ. બુદ્ધ. રણવાસમાં. રણસંગ્રામમાં. સિંહણનું.
દિવસનું. નાસતે. દોડતા. ચોટ. ભાગ્યેજ. કૂદે.
પક્ષોટાયા. વિદ્યા. અભાગણી. ખાળો. ભૂલશો મા.
સંતાપે. શમી ગયો.

પાઠ ૩૯—સ્વદેશપ્રીતિ. ભાર્તભૂમિ. નિત્ય.
શુષ્ક. વજ્ર. કદાપિ લક્ષ્મીવાળો. વૈભવી. રૂપાળો.
તથાપિ. સ્વદેશી. વિદ્વતા. દેશદાઝે. સ્વદેશાભિમાની.
વૃથા. કમાણી. વિદેશે. ગાળી. વિયોગી. હર્ષનાં. આંસુ.

પાઠ ૪૦—સૂર્ય. ચઢાઈ. અક્ષલખાજખાં. છાં-
દાયે. ઉદ્ધત જીવાનીઆઓની. સોખતમાં. પૂર્વ.
હજુરી. મિજાજ. હથિયાર. હઠી જાં. પાંચમાંલ. ધાર્યું.

કુંપનિ. આતુરતાથી. પરાક્રમની. સરત. પશ્ચિમ.
પ્રતિબિંબ. પર્યોછે. ડ્યું. ખૂશ ખૂશ. ઇલકાબો.

પાઠ ૪૧—મધરાતને. શુભારે. સ્તિપાદ. ફેરણી.
સુથારના. ધુમાડો. ખૂબ ઠોક્યાં. ખૂંમા. ઘાંટાથી. ખખ-
ડાબ્યાં. ભડકા. ફડાફડ. નીસરણી. બારીબારણાં.
પથારીમાં. સૂતાં હતાં. સૂતેલાં. રંધાઇ. વહુને. જગૃતિ.
ગાંડાં. દોડ્યાં. ઉઘડ્યાં. ભાંખ્યાંએ. તૂટી પડ્યો. શાંધ્યો.
જડ્યો. ભીંત. ચાસેચાસ. કૃપાથી. પાધરોજ. હડસેલો.
ધૂજતાં. ઉતાયોં. પુરંપે. અગિઆર. આણીશુદ્ધ. સંદભ.
ગોઠવાઇ. ગોટાળો. બદોબસ્ત. મદદ. ઓલવાઇ.

પાઠ ૪૨—મૃગજળ. કરડા. પાધર પ્રદેશ.
વિચિત્ર. આબેહુબ. પિડાએલાં. ઝાંઝવાનું. ઉનાળામાં.
જિલ્લાના. ઉછળતા. ખારાધોડાથી. માહીતગાર.
વર્ણન. રોઝેટા. મિનારા. ધુમટ. ભોમીઓ. કુખાવી.
ચક્તિજ. પિડાએલો. પ્રવાસી. છાંયડા. નિરાશ. ઉંધાં.
લટકતાં.

પાઠ ૪૩—બુદ્ધિનો. મંહિમા. દુર્દાંત. કોહલાનો. છુટકોજ. સૂઝી. ગુસ્સાથી. નમ્રતાથી. આંતર્યો. પરવાનગી. સોગન. ઝાળ. ડોળા. અખધડી. કુધ. ડોકીડિં. પીસ્યા. ગર્જના. લીડવામાં. કુદકો. દૂબી. મુખાંધ. ખૂંમ હસ્યો. આશ્ચર્ય. વીટળાઈ. વળ્યાં.

પાઠ ૪૪—પ્રાણુલાલ. વસ્યો. જન્મારામાં. જોએલું. ટાંકીઓ. ખૂટતુંજ. જવલ્લેજ. ખૂંટે. ગોઠવણ. તીકમે. સડક. કુટ. છીણી. ટોપલી. સકાવો. સંધરણીને. કાટખુણાના. શણ સફેતો. સજ્જડ. ટોટી. દડદડ. મુધરાઈખાતું. સગવડ. સ્થળો. ગાળેછે. વરાળયંત્ર. કુવામાંથી. સાંધામાંથી. ફૂટે. સીસાનો. રસ. અર્થો. નિયમ. ચઢાવવું. ચોકખું. પુરતું. હુન્નરકળા. વિદ્યાએ. બોધ.

પાઠ ૪૫—સુખાકારીખાતાના. અમલદારને. તંદુરસ્તી. સખળ. ખિમારી. મરડો. સંધરણી. પિડાતા. પિડાય. મંદવાડ. શોખ. ખુલાસો. ગૃહસ્થો. ઇશ્વરકૃપાથી. બરદાસથી. કાસળ. મૂળ.

૨૨] સુરત જિલ્લાનો ભૂગોળ શિક્ષક એ આના.

મહોદ્દાની. ગંદકીના. બજાર. ચૂસવાનો. દોળાય.
જંતુઓ. ઉકરડા. દૂર. હંમેશાં. સ્વચ્છ. રિવાજ.
દૂધ. કાઢ. ગંદી. દોહવાનાં. ચૂસે છે. માંદાં. વિદાય.

પાઠ ૪૬—સૂણી. શ્રીરંગ. ભેટયા. જાત.
સાથ. ખસે. સામગ્રી. હસે. નળીઆનું. કાઢ્યું. છાજ.
ભીંતો. દોદશ. માકણ. જુઆ. હુઆ. હસણી.
નાત્ય. વૈષ્ણવ. દર્શન. હરિ. પુટડો. પરમેશ્વર.
તુઠડો. ભાંચું. ગાંઠડી. ખાંધ્યાં. પટકે. તુળસી. કાષ્ટ.
ઉધારો. તુળસીદળ. શંખ. કુંકરો કૌતક. ટોળ.
નાણુદી. ફળેત. લળવ્યું. પેઢીનું. મચ્છર પુઠળથી.
લખેશરી.

પાઠ ૪૭—પેટ. અવયવો. વર્તણુકથી. નિય-
મસર. પ્રમુખપદ. હજુર. ફરિયાદ. આજ્ઞા. શ્રમ.
પરવડતી. તસ્દી. ખવાડયું. મીઠુંમરચું. વર્ણન.
ખિચારા. સુગંધ. દુર્ગંધ. કાયલનો ટહુકો. મેઘ.
ગર્જના. ગાંડપણ. પોષણ. આળસુ. ભૂલ. આવેશ.
પરિણામ. સુકાતા. અવસ્થા. ટટાર. નીરોગી. દુનિ-
યામાં તવગર. નિભાવ.

પાઠ ૪૮—શ્રાવક. પુષ્કળ. પાલિતાણાનાં. કુંભારીઆનાં. ગીરનારનાં. આબુનાં. પ્રખ્યાત. ખાંધણી. નકશી. રેલવેના. સ્ટેશને. માઇલનો. મુ-રકેલી. છાવણી. વિશાળ. ચિત્રકૂટ. રમણીય. વિમ-ળશા. અણુહીલવાડના શિખર. આદિનાથ. ધોળ-કાના. વીરધવળ. વસ્તુપાળ. કોતરણી. નેમિનાથનું. જત્રાણુઓને. દેરાણી. જોડાણીના. ધ્યાન. સભામંડપ. આઠ. ધુમટ. આરસપહાણુનું બીબાંમાં. ઉતાર્યું. કઠેરા. વિસ્મય. નિર્જવ. પ્રવીણ.

પાઠ ૪૯—ધર્મસ્તુતિ. નિદ્રામહી. રક્ષણ. સ્મરું. પાલન. પ્રીતથી. તેજસ્વી. સૂર્યવંશી. શક્તિ. તિમિર. દિનરાત. શ્રમથીજ. નીંદ. મેઘમંડળ. નિયમિત. વૃષ્ટિ. સતોષ. સૃષ્ટિ. પૃથ્વી. વનસ્પતિ. ધનધાન્ય. કઠિન. કષ્ટ. સૃજ્યાં. રચના. સત્તા. સહિવ. સુબુદ્ધિ. નીતિપંથ. ભુલાવતા. સંશય. સદ્ભક્તિ. ચરણે. ડરું.

પાઠ ૫૦—શ્લોક. સ્તબ્ધ. પરદુઃખભંજન. વિધાનો. શોખીન. દીલનો. રૂપીઆ. દક્ષિણા.

૨૪] ગુજરાતની સા. ભૂ.ની પ્રત્યેકતરમાળા એ ગ્યાના.

વિદ્વાનોને. પાંડિતોને. સ્મરણશક્તિવાળા. કમાણી.
યુક્તિ. પુરાવો. સ્તંબ. સાળીત. સ્થિતિ. વેશ.
હાસ. પોટલી. શિરામણ. મિનિટમાં રાજવહીવટ.
વિષે. વૈદકશાસ્ત્રમાં. ડાંગ. ઉગામી. ઉતું. નીચા.
ફાંછી. દેવાડું. વિશ્વાસ. હાનિ. પિવાય. અમૃત.

પાઠ ૬૧—ત્રીકમલાલ. નિશાળીઆઓને. વિ-
ષય. કાળિદાસ. તાણ. ભિનાશવાળી. માટી. પુરાણી.
શર્યાત. લલ્લુભાઈ. બેશક. દામોદર. ધમણ.
એરણ. ભટ્ટી. તૈયાર. વૈદું. નર્ચા. વાઢકાપતું.
પાંસળાં. અનુભવ. વનસ્પતિના. ઔષધ. ખનીજ.
સદ્ગૃહસ્થ. મોજમઝા. આખાદ. પુતળાની. તેડા-
વીશું. અહીંઆજ.

પાઠ ૬૨—મત્સ્યગંધા. પ્રતિજ્ઞા. નામાંકિત.
પાંડવકૌરવોનાં. હસ્તિનાપુર. દિલ્હી. પેઢીએ. શાંતનુ.
દેવવ્રત. સ્વાર્થનો. પ્રીતિ. પરાક્રમ. મટાડવાને.
કાંતિ. ક્ષત્રિયની. સત્યવતી. યોજનગંધા. ખુબસુરત.
ઉત્કંઠ. ડુખાવી નિરાશ. સંતાપ. દિન પર દિન.
ભીખમને. ગંભીર. બ્રહ્મચારી.

પાઠ ૬૩—અફઘાનિસ્તાનના. ગીજની. ઇસ્લામી. સત્તર. હિંદુસ્તાન. પશ્ચિમે. કિનારા. સામનાથ પાટણમાં. પ્રખ્યાત. પુષ્કળ. દ્રવ્ય. મંદિરમાં. મૂર્તિ. અંધારા. ગભારામાં. રત્નજડીત. કોડીઆંમાં. હેઠળ. ભંડાર. વ્રાહ્મણો. પૂજન. નંદો. નૃત્ય. જાત્રાજુઓ. ખ્યાતિ. હલ્લા. ખંડન. પણ. લશ્કર. અણહીતવાડ. ઓળંગી. જંગીઓમાંથી. મશ્કરી. તાકાત. મરણીઆ. ખુનરેજી. રક્ષણ. આજ્ઞા. પગથીઉં. કમાડ. આઠસં. નિશ્ચય. આગ્રા. વિસારે પડ્યાં. આલુક્ય વંશના. દેવસ્થાન. અશ્વાપિ.

પાઠ ૬૪—અંગ્રેજોનું. પ્રસિદ્ધ. સોળમાં. નીચે. નામીયું. યુરોપી. ફીરંગી. પોર્ટુગીઝ. મલખાર કાંઠા. સત્તા. શુમારે. કપ્તાને. ઇંગ્લાંડના. વિવેકી. સત્કાર. રક્ષણ. હરિફાઇ. અટકાવવાનો. સિત્તર. મુંહાળી. દહતાથી. અગ્નિનૌકા. સર ટોમસ રો. જહાંગીર. દોસ્તી. સ્થિતિ. ખુશરૂ. નદીકિનારે. સર્વત્ર. કંપનિ. મથક. દુરમનો. વલંદા. અદાવત. શિવાજીએ. લૂટયું. હાવી. નિશાન. મુશ્કેલીઓ. ચઢતી. બેટનો. હિંદુસ્તાનમાં.

પાઠ ૬૬—શિર. રૂઢની. વૃષભ. વાહન. શિવ
ભૂપાળ. ડાલવે. નીરશું. રેંટ. ચક્રનું. ગજ્યો. તંન.
સજ્જન. ઉજ્જવળ. ફાળ. મૃગ. શ્વાન. સુખાણ.
ઉત્તમ. શુક્રાચાર્યનું. હરનિશ. નિર્મળ. નાગણી.
રક્ષણી. તારુણી. પદ્મો. પંડિત. પૂર્યો. પવિત્ર.
કામની. સડિકો. ગેંધાટ. વિચરે.

પાઠ ૬૭—સ્થાપન. ટપાલખાતું. સવડ. ઓ-
ફિસા. ગોડવણ. ટિકિટવાળાં. પરબિડીઆં. પત્તાં.
ચોડ્યાં. સહીસલામત. તીર્થરૂપ. ચિરંજીવી. રાજશ્રી.
પ્રિયભાઈ. સૌભાગ્યવતી. ગંગાસ્વરૂપ. પત્નો.
સૂચના. ધ્યાનમાં. નમુના. જિજ્ઞાસુ. કસ્મામાં.
મહોદ્દલાનું. નંબર. ફેડ્યાં. કોથળીમાં.

પાઠ ૬૮—ઉકળાટો. અજ્ર. સકળ. વૃદ્ધિના.
ચાળા. ફડફડ. ધૂળમાં. ચલ્લી. અરણ્યવથી. કિનારે.
ભાજ્યાં. રૂપાળા સુગંધી. ડાલા. મકોડી. પીત.
સૂર્યાસ્ત. કુંડાળું. ઇશાને. નૈર્ઋતા. શીતાળા.

પાઠ ૬૯—વિક્ટોરિઆ. કૈસરેહિંદ. સંભવ.
તરુણ. દરજ્જાનું. અભિમાન. ઉત્પત્ત. આચરણ.

આદ્યર્થ. કેળવાએલા. બુદ્ધિશાળી. પત્નીને. નીતિ.
 નિષ્ઠા. વિદ્યવા. શોક. ચાદર્ગીરીમાં. માયાળુપણે.
 સહ્યતાથી. વર્તતાં. ધાયલ. પરગણુ. કંગાળ.
 વિદ્યાની. બૂજ. વિદ્વાનોને. ઉ-તેજન. સંતાનોની.
 લક્ષ. જ્ઞાનમાં. ઘડપણમાં. ભાષા. મુનશી. કંપનિ.
 હસ્તક. પ્રસિદ્ધ. ઢંઢેરો. દિલ્હીમાં. સંકટો. ખેદ.
 સંદેશા. દાઝ. વિસ્તાર. આબાદીમાં. અબજબી.
 સ્થિતિ. પૂજ્યભાવથી.

પાઠ ૬૯—કલેશ. રક્ષ. પ્રૌઢ. જયવંત. કીર્તિનો.
 ઊઝ. વિખેરવા. રૂઝ. દ્વેષ. હુમર. શ્રેષ્ઠ. જથુ. ક્ષેમ.
 સદંભિમાને. પૂજ્ય. પ્રત્યે. શક્તિમાન. રાજેશ્વર.
 મહાજ્ઞાની. પ્રાર્થના. શુભકાર. પશ્ચિમ. રાજભંકત.
 સ્વીકાર.

પાઠ ૬૦—અશોક. જહવકુળના. શ્રીકૃષ્ણ.
 બળદેવનાં. રાજધાની. દ્વારકામાં. મૌર્ય વંશના.
 ચાલુ. સ્થાપના. ચોવીસસેં. મગધ. બિહાર. પાટ-
 લિપુત્ર. પટણા. શોણ. સંગમ. સમર્થ. મિત્રાચારી.
 ચંદ્રગુપ્ત. યુનાન. સિકંદર. અધિકારીએ. સુદર્શન.
 પૌત્ર. નામાંકિત. નિરાધારને. ધર્મશાળાઓ. ઓસડ.

૨૮] ત્રીજી ચોપડીના ઉકંડશાળ શિક્ષક ઐ આના.

સ્થાપ્યાં. ચોતરા. ખૌદ્ધ ધર્મને. આશ્રય. ઉપદેશ.
સ્તંભો. મૂળતત્ત્વો. નીતિનાં. તળેટીમાં. લિપિ.
ઉકેલતાં. મુખ્યત્વે. આજ્ઞા. નીતિમાન. પ્રાણલુપ્ત-
મણ્ણાને. ઉડાઉ. નિંદા. હિત. આગ્રહ. સિવાય.
વૃત્તાંત. દયાળુ. દહાપણ. ધોધાનો. મૃળ.

પાઠ ૬૧—જયશિખરીનું. યુદ્ધ. વંશજેની.
સત્તા. ક્ષત્રપ. ગુપ્તવંશના. અગવાન વલભીપુરમાં.
ખડેરો. અઢીસં. દરમિયાન. સ્થિતિ. ક્ષત્રિય.
ગુર્જર. ગુર્જરરક્ત. પંચાસરનું. પડતી. ચઢતીમાં.
ધસ્વી સનના. સાતમા. આવડા વંશનો. ચાલુક્ય.
શોખીન. અભિમાની. રૂપવંતી. રૂપસુંદરીનાં.
વખાણુ. સાંખી. પટાવતની લૂટી. સુરપાળે. સખત.
કતલ કરી. ઉગમણું. પડાવ. મિહીર. ધસ્યો. શૂર-
વીર. નીમકહલાલ. ડગ્યો. નિરાશ. મરણીઆ.
હલ્લો. ભટ. તોડ્યો. ઇચ્છતો. ગર્ભવંતી. નિર્ભય.
રણભૂમિ. જમ્યું. દસ. ચાહોમ. લાત. ઉડાવી.
ધડ. ઝૂઝીને પડ્યું.

પાઠ ૬૨—સિદ્ધરાજ. જયસિંહ. પુખ્ત. અણુ-
હીલપુર. ખાયલા. ભાણેજ. મૂળરાજને. રૂદ્રમાળ.

સોલંકી. આલુક્ય. વંશમાં ચૂળરાજ. છફો. શ્રેષ્ઠ.
પુખ્ત. ઉંમરનો. મીનજાદેવીએ. કાયમ. મીનલસર.
મુનસર. વીરમગામમાં મલાવ. ધોળકામાં. કદાવર.
પોંચા કાંડા શામળા. ઉજળો. બાબરીઆવાડનો.
બર્ગી. શ્રીસ્થળના. આલણોને. ત્રાસ. જુનાગઢની.
રાણકદેવી. જુબસુરત. વઢવાણ. સતી. માળવાના.
યક્ષાવર્મા. ખાલસા બુદ્ધેલખંડ. સિંધ. આણ.
ઘાતકી શૈવ ધર્મ. શ્રીસ્થળમાં. રૂઢમાળનું. પુરં.
કયે ત્રિદ્વપુર. ભૂમિને. પાટણમાં. સહસ્રલિંગ.
દેમાળનો. કિલ્લો. કપડવણજનો. કુંડ. દંતકથા.
પાંડેત્રાની. વિદ્વાનને બાધ. હેમાચાર્ય. જૈન. સાધુ.
સધરા જંસંગના. ઉદારતા. કટ્યાણ. વૃત્તિ.

પાઠ દુર—અન્નાઉદ્દીન. શુમારે. વાધેલા વંશ-
નો. લવણપ્રસાદ. સ્વતંત્ર આસરે. પડતી. બેવકુફ.
દિલ્હીના. અણહીલવાડ. પાટનગર. દોલતાખાદની.
દેવગિરિમાં. ગાદવ. આશ્રય. મુખાંધને. ખુંચાવી.
આજી. કૌલાદેવી. ખુબસુરત. મોજમઝાથી. ઉદાસ.
રહેતું. બાગલાણના. ભટકતો. રક્ષણની. અભિમાન.
અઘટિત. દરમિયાન. બાગલાણ કૂચ. આફતમાં.

૩૦] પહેલી ચોપડીના ડિક્શન શિક્ષક બે ગ્યાના.

સપડાઇ. નિશ્ચય. ધાયલ. દેવગદેવી. ખીજરખાન.
દીલ. હડ. વિપે. ફારસી. ભાષામાં. શોક.

પાઠ ૬૪—છેલ્લો. દિલ્હીના. સત્તા. દુરાચ-
રણી. નખખાઇનો. શુમારે. મુજફરશાહ. હોશિયાર.
લહેવેયો. થોભાયું. બંદ. કયું નાસીરુદ્દીન. ઇલકાબ.
ખૂન. પશ્ચાત્તાંપથી. અંતઃકરણ. હસ્યો. પરતાવો.
સાબીત. પુરુષોની. લક્ષમાં. અદલ ઇન્સાફ પ્રચ-
ત્ત. હુટારા. વાટપાડુઓની. કાસળ. સરહદનું. રક્ષણ.
વસુલાત. ઉધરાવવાની. ગાઠવણ. પ્રમાણિક. નીમીને.
અટકાવ્યા. આશા ભીન. અસાવાગમાંથી. ભદ્ર.
હાથમતી. પ્રવાહ. બદલ્યો. જુમામસીદને ઉદ્યાગને.
ખ્યાતિ. દિન. ચોક્કો. ઉત્તરે. માહીમ જુનાગઢથી.
દયાળુ. પ્રતાપી. ઓરસ.

પાઠ ૬૫—મહમૂદ. બેગટો. સરખેજનો. ઠફા.
મુઘલીને. સુલતાન. લોકપ્રિય પાવાગઢ. જુનાગઢ.
બંડખોર. ફીતુર. દાખ. ખાનદેશની. પ્રાહણીશાહનો.
મુસ્તફાખાદ. શિરોહી. વશ પતાઇ. ચઢાઇ. દોઢ.
હરીઆ. બૂશિર. ફીરંગી. પ્રતાપ. નજરાણાં. સ્વતંત્ર.

પરાક્રમી. નકશીદાર. શોખીન. વાત્રક. રમણીય. મહે-
મદાવાદને. સરખેજમાં. અહમદ ખદુ ગંજખાની.
ખંદગી. દાટવામાં. ઉસ્તાદ. તાંજખાન. દાદાહરી-
રની. અણલજની. દરિયાખાનનો. ધુમટ. શ્રીમં-
ધટા. ફિરદોસ. અમરાઈને. વાજીત્ર.

પાઠ ૬૬-મુજર્રશાહ. પડતી. બક્ષા. સર.
યુરોપથી. પોર્ટુગીઝ. સ્વતંત્ર. રાજવહીવટમાં.
ઇતિમાદખાન. લગામ ઇલ્લાખ. નાથુ. ધારણ કર્યું.
સત્તા. હસ્તક. બયાવી પડી. કોશીશ. અંધેર. હુમા-
યુંને. ટોડરમલને. ઠરાવવાનો. વર્તણુક. કંટાળી.
ટકી. ખાનખાનાન યાદગીરીમાં. ભટક્યાં. કાઠિ-
આવાડ. નાસભાગ. મગર. આપવાત.

પાઠ ૬૭-ધુમસ. ઝાકળ. જગજીવન. ઘેરાઈ.
વિજળીના. બુંપડું. ખીણોમાં. પુષ્કળ. ગિર્યા. આ-
દાનીના. નાળયામાંથી. મોઢા. ઓછીવત્તી. ઠંડક.
ભીંજી. આશ્ચર્યા. પાંદડાંમાંથી. શિયાળામાં.

પાઠ ૬૮-પૃથ્વી. રાત્રિ. દિવસ. સદની.
સપાટ છે. ઘોંચીએ. મહીના. ઉલટી.

પાઠ ૬૯—વાર્ષિક. ગતિ. ઋતુઓ. વિશાળ. સ્થિતિમાં. હથેલી. કિરણ. શિયાળો. ઉનાળામાં. સપ્ટેમ્બર.

પાઠ ૭૦—વર્ણન. વાણ. કરાંઠી. ખુંપરાં. પુરાઈ. કાઢા. કાંસ. છાણાં. રાયણ. મહુડાં. ટેટીનાં. ખાતર. ચોમાસું. ગોંધાડ. દિવાળી. નિરાંત. ધમાલ. રવિ પાકની. વાવણી. ખળીઓ. શીતળ. કંઠાળ. તંબાળ. હમલી. ઉંડાં. સુકાય. વનસ્પતિ. કેસુડાં. વણતોલ. દુનિયા. દુખાદુખ. ચંપેલી. ફુલાય. ચાખ-ડીઓ. હિંચોળાખાટ.

પાઠ ૭૧—અધિકારીઓ. વલસાડ. સ્ટેશન. પોલીસના. હથિયાર. કમિશનર. ગવર્નર. માહિતી. હિમાલયમાંથી. ચાંદીકામ. કાંકણકાંઠે. નાળિયેર. મહારાષ્ટ્રમાં. ગોદાવરી. ચંબક. સહ્યાદ્રિ. જળધોધ-વાળા. જિલ્લામાં. એળચી. રોગિષ્ટ. દકખણના. કોલ્હા-પુરનું. નીમણુક. મહાખગેશ્વરના. કાયદાકાનુન. મંત્રીઓ. મુલકી. વહીવટ. ન્યાયાધીશો. કેળવણી-ખાતું. ડિરેક્ટર. ગોઠવણ. બેશક. રૈયત.

પાઠ ૭૨—કુપડાં. માહીમ. પુરાવી. વિસ્તાર. ઉતાઈ. વિશાળ. મિલો. ગીરદી. ચકિત. લક્ષાધિપતિ. મિનારા. ધર્મશાળા. નિશાળો. વૈભવ. થાનક. ત્રિકોણાકારે. અમદાવાદ. વડોદરા. સાબરમતીને. વસાવ્યું. કરોડપતિ. દાણને. સુતરાઉ. કસબી. વણાટ. ચાળીસ. પીસતાળીસ. પાંજરાપોળ. સહિત. જુમા-મસીદ. સિપ્રીની. સીદી સૈયદની. કેતરણીવાળી. હઠીસીંગતું. દરીઆખાનનો. ધુમટ. કાળુપુર. દાદા-હરીરની. માતર ભવાનીની. કાંકરીઉં. ચંડોળા. માદલપુર. વટવાના.

પાઠ ૭૩—નટવરલાલ. જંબુસરથી. પાલેજના. સ્ટેસન. ઢાઢર. પૂલ. ધક્કા. ઉંધું. પોઠી. ગાડાં. ખારડોલી. ખાનદેશના. નંદરખાર. વણજરો. ધરમપુર. પેઠ. લુટાતા. દ્વારકા. કરાંચી. ઉતાઈઓને. પોરખંદર. ધૂળથી. વીરમગામ. ડીસા. સગાંને. ડોંટા. વેપારી-માર્ગ. પાલણપુર. થરાદ. નગરપારકર.

પાઠ ૭૪—પ્રસિદ્ધ. પંચમહાલ. જિલ્લામાં. ઇશાનમાં. નાયકડાની. જૂજ. અણહીલપુરનાં. ખંડી-

૩૪] ત્રીજી ચાપડીનો ઉક્તિશન શિક્ષક એ આના

આ. તુવાર. ચોહાણ. દેવગઢબારીઆ. છોટાઉદેપુરમાં.
ખંડણી. સ્વતંત્રપણું. મુહમ્મદાબાદ. રંગાટીએ.
કર્નલ લુદિંગ્ટને. સિંધીઆને પ્રયત્ન. મિનારા. દિક્ષા.
બેનમુન. અગ્નિ ખુણામાં. ઘેરાવો. ડિંચાઇ. ફુટની.
ખડકનો. બુરજો. મથાણું. ચપટું. નિશાનીઓ.

પાઠ ૭૫—ઉખણતા. સગડી. દાઝશે. ઝઝેલા.
અડકવાથી. પિત્તળનો. વધવટ. ઉની. કોથળી. દણ.
ફૂલી. ફૂલો. ગંધકનો. સીસું. રૂપું. સોનું. આછો-
વત્તો. પ્રવાહી. સંકેરીએ. ગજઆનો પાટોપાટ.

પાઠ ૭૬—ઠંડી. સંકેર્યાય પેડાંને. વાટ. સંકે-
ર્યાઈને. વાયુરૂપ. ઢાંકણ. ટપકતું. ગંદા. સ્વરૂપ. ડાળી-
માં. ધૂળનો. ડીલે. શાલદ્રુપટ્ટા. વીટતો. તળેટી. ટોચ.
ઉદાહરણ. હુંકાણું. ડંડું.

પાઠ ૭૭—ફટકડી. ગાંગડા. ભાગ્યશાળી. સાક-
રીઆ. વેણીએ. ઘુંટડો ભર્યા. ખટમહું. તુરં. થૂ થૂ.
ખનાવટી. ગોરમટીમાંથી. રજપુસ્તાન. ઓસડ. ખંધક.
મજબુતી. દુખવા. અવાળું. ફૂલો. ફૂલવેલી. છીંટો.
ધુટેલા. કોકીલું. ભુકો. ખડખાદાર. દહીં. મહીસાગ-
રનું. ઠીખમાં. ખદખદે છે. ઘોણું. પતાસા.

પાઠ ૭૮—વિષે. હુસેન. હરિશંકર. ગદ્દો. ખર-
બચ્ચો. વસરકા. ચપ્પુ. બંદુકની. ભાગ્યેજ. ઉખા-
ચ્ચોને. રસોઈનાં. પિત્તળ. તપેલીને. જંગાલ. કઠાણું.
તાંબાપિત્તળનાં. તામડીઓ. જસત. કાંસુ.

પાઠ ૭૯—જિવાયજ. થાંભલા. ઘોડિઆટ.
રાંધ્યા. કણસ. કુંડાળાં. વસંત ઋતુ. કુંપળો. ફૂટે છે.
દખાળુંને. સંગીન. ટકાડિ. કાષ્ટની. નાળિયેરી. વૃદ્ધિ.
પરનાળા. ઝીંજવાનો. રેસા. ઘટ. ખિચોખીચ. કોલુ.
ધાણી. કપાટો. અગણિત. ચઢિઆતો. હાથીદાંત.
ખીંજચટા. ગોળાકાર. ઘાટખંધ. મૂઠ. કાંસડી. શ્વેતર-
જનાં. દંતુશળજ. વનસ્પતિમાંથી. ચોકસ.

પાઠ ૮૦—ફૂલ. કિશોર. સૂંઘી. સુગંધીદાર.
કિશોર. સોંદ છે. અત્તર. ઢાંકણ. વજ્રપત્રો.
કુટાતાં. ચંદી. તોડ્યો. જસવંતીની. સળંગ.
ફૂલમણી. ગોંટો. ધંતુરા. સરણાઈ. તાંતણા. પુકેસર.
ભીંડીમાંચે. દસ. સ્ત્રીતંતુ. કોથળી. પરાગકેશ.
પરાગકણ. સ્ત્રીકેસરમાં. બોરીઆ. બીજશય.
સૂક્ષ્મબીજ.

પાઠ ૮૧—ભાનુ. દોલતરામે. શ્રીપત. સ્ત્રીકેસર. સૂક્ષ્મખીજ. પ્રવેશથી. શેતુર. ફણસ. અંજીર. માવ-જત. વિભાગ. શીંગો. છુટા. દુધી. સીતાફળ. દ્રાક્ષના. ચોકસ. પોપટામાં. જમફળ. સંતરાં. પોષાય. પોપટ. ફાટતી.

પાઠ ૮૨—કાર્ય. સત્ત્વ. યોજનાઓ. ફેતર. ખીજકુર. ફણગો. છિદ્ર. સૂક્ષ્મખીજમાં. સંધાએલાં. પોષણ. નાળિયેર. ખીજપત્ર. ચૂસી ચૂસીને શોષાઈ. અંકુરના. મુળીડિં. કાળુ. બુંદ. દિકામાલી. જમ-ફળ. લીંબુ. રુદ્રાક્ષનો.

પાઠ ૮૩—ઓક્સિજન. સૃષ્ટિની. અર્ધી. પ્રસ-ન્ન. સંતાપ. ઔષધના. શ્વાસવાટે. અંશે. પ્રાણુરક્ષક. કાર્બન. મુળીઆં. છિદ્રો. પુષ્ટિ. પાંદડું. ફેફસાંનું. નુકસાનકારક. નિરુપયોગી. રેષામાંથી. ગુંથાઈ. ગુંથણ. એરંડા. ડીટાંમાંથી. નાગરવેલનાં. લિલાશ.

પાઠ ૮૪—ખાલકૃષ્ણ. જગન્નાથ. નમસ્કાર. ડબામાંથી. ચાદાનીમાં. ચપટી. વિચિત્ર. હિંદુસ્તા-નમાં. વાવેતર. પાણીપોથી. સાંકડાં. તેજદાર.

ચૂંટી. ચુંટણીની. ચૂંટેલા. વિટાઇ. ચોળાએલાં.
જગૃત. ઊંધને. શક્તિને. અરમ્મસ્તાનથી. મદ્રાસ.
સુગંધીદાર. ફૂલ. ખૂબ. શેકે છે. સોડમ. વપરાશમાં.
ચઢિઆતી. પાચનક્રિયાને. કૌવત. અનિયમિતપણે.

પાઠ ૮૬—રૂ. ચિહ્ન. નિર્ધન. વસ્ત્ર. લુખું-
પાખું. ઝિન. રિવાજ. વિશેષે. મુખ્યત્વે. કર્ણાટક.
આઠ. વજ્ર. સફેદ. તાંતણા. સ્ત્રીકેસર. કપાસીઆ.
જિંદલામાં. જૂન. મૃગશર. નક્ષત્ર. મહીનામાં. જીંડવાં.
ફોટોના. વીણવાનું. ખાયડીઓ નરમાશ.

પાઠ ૮૬—ગુણવંત. ગુંગળાઇને. શ્વાસ. કોથ-
ળીઓ. પડદા. ઝાલર. નિમાવવાને. ભીંગડાં. નળી-
આંની. ગોઠવાએલાં. સરકી. હલેસાં. સુકાન. કણકી.

પાઠ ૮૭—જ્ઞાતિંગ. ઓર્ચીતો. શંકરે. વિષે.
પુસ્તક. મુએલા. તફાવત. કાંચળી. પાંસળીઓ.
વિસ્તારીને. બિડાય. નિચોવાઇને. કોંડીની. ખુબસુ-
રત. ચીતલ. કોઠ. કચરવાણ.

પાઠ ૮૮—દેડકું. પુછડી. તર્યા. શ્વાસ. પોષ-
ણનો. શોધી. સાદું. માંસાહારી. સેવાળ. દીશીઓ.

૩૮] ત્રીજી ચોપડીના ડિક્શન શિક્ષક જે આના

જીવહિંસા. શાંતિમાં. અઠવાડીયાં. ગાંઠ. અચંબો.
માંદું. ધાસ્તી. ચિંતા. સંધાએલી. પુછડી. ગૂમ. ગુંગ-
ળાટ. ખાબોચીઆમાંથી. ટકાતું. દીલગીરી. કીડો.
ઠેકડો. જડખામાં. જિંદગીની. રમુજી.

પાઠ ૮૯—તીડ. ચિત્ર. પસારીને. દાંતા. કાંગ-
રી. ખિડાય. રજપુતસ્તાન. સહ્યાદ્રિ. વળામણનો.
ગોરાડુ. ફીણ. પાથરી. અઠવાડીયાં. ખરપડીની.
એકાદ. તપખિરીઆ. ખાઉધરાં. લિલોતરી. કઠોળ.
ખિચોખીચ. ઘાણ વાળે. ઉજડ. જિલ્લામાં. હીણ-
ભાગી. ભૂખમરો. ચોંટવાનોજ. અગણિત. સાવર-
ણાઓ. ઝૂડીઝૂડીને. મુશ્કેલ. ખાળી.

પાઠ ૯૦—મચ્છર. માકડ. ચાંચડ. સૂક્ષ્મદર્શક.
વિવિધ. ઢંકાએલો. અણીવાળી. સૂંઢ. માદાને.
સ્થિર. ઇયળ. ઊંઘમાં. તપખિરીઆ. કાળાશ. ગણ-
ગણાટ. સાધારણ. ચૂસવા. જંતુ. તંદુરસ્ત. ડંખે છે.
લાળ. ખિછાના. શ્રેષ્ઠ. ટપાલ ઓફિસોમાં. ખાંધઆર.
ખાબોચીઆં. ફુટે. અધોળ. કેરોસીન. ડામર.

પાઠ ૯૧—વડોદરાના. શ્રીમંત. શિયાળરાવ.

બીજી ચાપડીના હિસ્સાન શિક્ષક બે આના. [૩૯

દિલ્હી રસાલો. મહેમદાવાદ. દૈત્ય. ઊગ્યાં. કાંસકી.
સૂંઠ. શ્વાસ માવત. પચીસ. હોંસે હોંસે. ડોલ.
શોષી. દદુડી. ટેરવું. ટાંકણી. કદાવર. પુષ્ટ. અંબાડી.
અત્યંત. બળ. ચગદી. કહ્યાગરં. માયાળુ.

પાઠ ૧૨—વનસ્પતિના. રહેઠાણુની. પીળચટો.
આફ્રિકા. ભટકનારા. ભુખરા. તપખિરીઆ. ભોથાંને.
વનવાગલાં. શિકારને. દુશ્મન. ગોંધ્યાં. પલટાય. વગ-
પડિ. ખિલાડીનો. ચિત્ત. ફૂલના. જંતુઓ. પુંકેસર-
વાળા. સ્ત્રીકેસરવાળા. બીજશયમાં. પગિપકવ. ઉત્પ-
ન્ન સુગંધી. ચકચકીત દટાય.

પાઠ ૧૩—હૃદય. સ્નાયુ. વાંટે. સાંધી. ગડી-
ઓમાં. યોજના. ટાંકી. મુઠી. સ્વચ્છ. ધોરીનસ. નાહ-
વાધોવામાં. ગંદું. મહોલ્લાની. ગટર. ગરનાળાંમાં.
શક્તિ. તત્ત્વ. શિરા. અસ્વચ્છ. આસમાની. રંટ-
માળની. સ્નાયુનાં ધમકારો. ટકારો. તંદુરસ્ત.

પાઠ ૧૪—જઠર. પાચનક્રિયા. ઘસારો. શ્વાસ.
મૂત્ર. ઘટ. પુષ્ટ. ક્ષારો. થુંક છુટે. અનુભવ. વીધ-
રીને. સાહીચૂસ. શોષાઈને. આંતરડાંમાં. કાળબું.
પિત્ત. સૂક્ષ્મ. શેષ. મળરૂપે. શક્તિ. તત્ત્વ.

પાઠ ૧૬—ઊનનાં. સુતરાઉ. વસ્ત્રો. સૂક્ષ્મ-
દર્શક. અગત્યની. નિભાવવાને. નીરંગી. ભિખારી.
વિટાળ્યું. ધુળરી. મંદવાહક. ફલેનલનું. તાંતણાનું.
જાળીદાર. છિદ્રાળુ. અનુકૂળ. શોષણ.

પાઠ ૧૬—વણાટ. સાડી. સાલ્લા. ધાતીઆં.
પાઘડી. જીંડવાંમાંથી. ઓઢવાના. વીણીને. લોઢવો.
કપાસીઆ. જિનમાં. વિભાગમાં. સાચણ. કાઠિઆવા-
ડમાં. ધોળેરા. લાટો. તણાઈને. ગાંસડીઓ. દેશાવર.
ઝૂડીને. પીંજણ. કામઠાને. તાંત. તંગ. પિંજરો.
ગોટીલો. પિંજઈને. ધૂળ. કસ્તર. રંટીઆ. સોલાપુર.
સાળો. ખાદી. ખરછટ. ટકાઉ. પોલાદ. દોરડાના.

પાઠ ૧૭—રેશમ. ડીલ. કીમતી. હીર. પતં-
ગીઉં. સુસ્ત. ઊંઘમાં. સહીસલામત. નિરાંતે. ગૂંથતો.
કેશેટો. ગોટી. થાણા. ચિકાશ. કીરમજી. વિલાયતી.

પાઠ ૧૮—કાલુમાં. છાલકો. ઢાંકણું. તસુ.
ઉઝરડી. કોલ્હાપુર. ઢેફાં. આસણી. આયાત. તાવ-
ડામાં. વનસ્પતિ. અમેરિકામાં. સાંઠામાંથી. ખજુરાં.

નેડણીના એકજ સરખા

નિયમવાળા શબ્દો.

ખિરાજ, ઇસ્વી, વિવેકી, ઇરાદા, નિર્ણય, નિર્માણ, દિલ્હી, દિવાલ, વિશ્વાસુ, રિવાજ, નિરાંત, નિશ્ચય, ઇચ્છા, વિભેગ, વિનાંત, વિદાય, સિદ્ધાંત, નિસાસા, નિર્માણ, દિલાસો, ચિરામ, વિસાન, વિમાસે, નિશ્વાસ, કિનારે, સિખામ, નિર્ભય, હિસાબ, મિજાજ, નિર્દોષ, ચિતોડ, નિરાશ, જિલાતો, નિભાવ, વિશેષ, શિકાર, શિખ્યા, પિત્તળ, ઇન્તર, નિર્મળ, શિયાળ, નિત્ય, વિદેશે, વિચાગી, જિદ્દા, મિનારા, ખિમારી, પિડાય, વિદાય, ખિનારો, નિજાવ, વિશાગ, નિર્ણય, પિવાય, સિતેર, નિશાન, નિર્વળ, વિદાન, ખિદાર, મિટીર, કિટલો, શિંગેટી, શિખાળો, દિવાંજી, નિરાંત, હશાન, જિયાય, કિશોર, વિભાગ, લિલાસ, નિવંત, ખિયાય, લિખારી, છિદ્રાણુ, ચિકાશ, ઇટકાળ, ચિટ્ટર, નિખાલસ, વિકાનર, સિસોદીઆ, નિરંતર, ફિયાદીએ, મિટકત, વિખ્યાત, નિરાધાર, વિલાયત, મિસ્તરી, વિમાસશો, હિમાલય, વિજાપુર, વિસ્તારી, પિડાએલાં, વિસ્તાર, મિત્રાચારી, ખિચાખીચ, દિકામદી, નિભાવણું, નિચાવાઇ, લિલોતરી, વિદાળુ, વિલાયતી, શિરામણ, વિક્ટોરિઆ, વિશ્વાસપાત, મિહશાચી, વિદ્યાબ્યાસ.

ઉત્તમ, ગુપ્ત, ઉદાર, ગુફિત, મુઝાવુ, સુકામ, હુદારો, ઉપાદી, કુફી, હુમાડો, જુક્તિ, ઉતાર, હુગુણ, ઉચાર, હુગાળી, હુગાતો, ઉદ્યોગ, સુસ્તી, મુખાઈ, ગુસ્સો, હુપાઈ, ઉદ્યમ, ગુલામ, ઉદ્ધત, શુમારે, સુધાર, હુખાવી, હુદાંત, હુન્નર.

૪૨] એથા ધારણનો 'મુખગણિત શિક્ષક' અઢી આના.

ખુલાસો. સુકાતો. ઉતાર્યુ. પુરાવો. મુજબ. રૂપાળા. મુગંધી. પુગત. ઉદાસ. યુરોપ. હુમાયુ. ઉકાળો. ફુલાય. હુડાતો. ઉચ્ચતા. હુસેન. મુળીદિ. રુદ્રાક્ષ. મુખ્ય. મુકાન. ધુળરો. મુસ્ત. પુરાતન. ઉત્સાહ. મુલાકાત. દુકાળીઆ. ઉત્પન્ન. મુશ્કેલ. ઉઠાવ્યો. હુઆઈ. ઉઠાડ્યો. દુશ્મન. ગુમાવેલા. ઉત્તેજન. મુશ્કેલી. જુવાનીઆ. શુક્રાચાર્ય. જુનાગઢ. રુદ્રમાળ. ઉદારતા. દુરાચરણી. મુરતકાઆઈ. ઉસ્તાદ. પુષ્કળ. જુમામ-સીદ. ઉઠાહરણ. પુસ્તક.

અધિકારી. જાન્યુઆરિ. ફરિયાદી. અનુમાન. હોશિયાર. હરિકામ. અગિએલ. અભિપ્રાય. હરિશ્ચંદ્ર. નાગિએર. અભિ-માની. ફરિઆઇ. ઇતિહાસ. કાઠિઆવાડી. હથિયાર. અગિ-આર. પરિણામ. પાલિતાણા. નેમિનાથ. કાગિદાસ હરિત-નાપુર. પરખિડીઆં. ફરિઆખાન. ઇતિમાદખાન. ઘોડિઆઈ. તાગિએરી. ચઢિઆતી. તપખિરીઆ. અધિઆર.

હૂડ. છૂડ. મૂક. ભૂત. મૂઠ. ધૂપ. ખૂન. મૂલ. પૂલ. ભૂલ. મૂળ. ખૂજ. કૂચ. જૂન. ગૂમ. ધૂળ. મૂર્ખ. પૂર્ણ. મૂર્છા. સૂઈ. ઊડી. જૂઝી. ભૂમિ. ભૂધર. ભૂશિર.

અઘાપિ ખહાર ન પડેલી એવી.

ત્રીજા ધારણ માટે ગુજરાત શાળાપત્રમાં આપેલી

'ગુજરાતની સામાન્ય ભૂગોળ' ની પ્રત્યેક નોત્તરમાળા બેઆના.

કર્તા-છગનલાલ મોતીરામ શાહ. શાહપોર-સુરત.

કઠિન મળતા શબ્દોની તારવણી.

ગુરુ. આખરુ. સિંધુ. ખંધુ. જંતુ. સાગુ. વિદ્યાસુ.
આંમુ. લીંબુ. વાયુ. હેતુ. શરૂ. ટાપુ. લાગુ. વહુ. બધુ.
નાથુ. ઋતુ. વાળુ. માયાળુ. દયાળુ. છિદ્રાળુ. ભાનુ. કાળુ.
તસુ. કોલુ. રૂબરૂ. ખુશરૂ. બજરૂ. શંતનુ. કામધેનુ. ચપ્પુ.

લિપિ. તિમિર. મિનિટ. ટિકિટ.

પ્રીતિ. મતિ. રિથતિ. શાંતિ. મતિ. પ્રતિ. બચ્ચતિ. વન-
સ્પતિ. નીતિ. લક્ષ્યાધિપતિ. કરોડપતિ. કૃતિ. ચુકિત. જીકિત.
સંદ્ભુક્તિ. શક્તિ.

વૃષ્ટિ. સૃષ્ટિ. પુષ્ટિ.

બુદ્ધિ. સુદ્ધિ. સિદ્ધિ.

વૃત્તિ. વિપત્તિ.

કંપનિ. હાનિ. કદાપિ. તથાપિ. અઘ્યાપિ.

કીર્તિ. મૂર્તિ.

નિર્ણય. નિર્માણ. નિર્ભય. નિર્મળ. નિર્જીવ. નિર્બળ.
નિર્ધન.

મહીના. રૂપીઆ. વાણીઆ. શેઠીઆ. નામીઆ.
કોળીઆ. કજીઆ. કંઠીઆ. ફરીઆ. લોલીઆ. લોમીઆ.
ગજીઆ.

—:જોડાક્ષર:—

ઈલાંડનું. અગ્રેજી. જોર્જ. એડવર્ડ. ભાગ્યશાળી. ચરિત્ર. સ્વર્ગવાસ. ઇસ્વીસન. જેષ્ઠ. પ્રિન્સ. વેડસ. ઇટકાળ. આટખર્ડ. વિક્ટર. ઉત્સાહ. લશ્કરી. નૌકાશાસ્ત્ર. પરસ્પર. અત્યંત. સ્નેહ. ઈર્ષ્ય. ઔદાનિઆ. પ્રવાસ. પ્રદક્ષિણા. કેચ. પ્રવીણ. નિર્ણય. ગ્રીનિય. નૌકાસૈન્ય. ક્રમેક્રમે. જન્યુઆરિ. નિર્માણ. સ્વભાવ. પ્રીતિ. વિક્ટોરિઆ. લગ્ન. પદાર્થ. ઉત્તમ. આદર-સત્કાર. ગાળ્યો. છઠ્ઠી. રાજ્યાભિષેક. ક્રિયા. દિટહી. પાયત-ખત. પ્રસંગે. રાજ્યભક્તિ. કંટ્યાણ. પ્રાર્થના. રજપુતસ્થાન. વિજયસીંગ. ધાલ્યો. આશ્રય. સ્વામિભક્તિ. વિદ્યારુ. ભેદ્યા. ગુજ્જો. ચેત્યો. નમ્રતાથી. વિદ્યાસધાતી. સૂર્યવંશી. પ્રખ્યાત. અવતર્યો. ધાસ્તી. ધરંકો. ગુક્તિ. દ્વદય. જન્મભૂમિ. તરસ્યા. વીત્યા. કીર્તિ. નિશ્ચય. ઇન્છા. કૌશલ્યા. પૂર્ણ. આશીર્વાદ. કૃપા. આગ્રહ. લક્ષ્મણજી. અવસ્થા. ગુમિત્રા. મૂર્છા. વસિષ્ઠ. તિરસ્કાર. અધર્મ. બુદ્ધિ. બેશુદ્ધ. ત્યાગ. દાકતર. આછાંવતાં. વાસ્તો. શક્તિ. દુરસ્ત. એષ્ઠ. ઉત્પન્ન. પુષ્ટિ. સદ્ગુણ. પૃથ્થું. લાઘ્યું. ચોર્ધું. ધ્યાન. ચિત્ત. વર્તમાનપત્ર. વ્યવસ્થા. સ્વચ્છતા. વૃદ્ધ. સ્થિતિ. સહ્યતા. ધક્કા. પ્રયત્ન. ચોકખાં. ગૃહસ્થાઇ. ચિટ્ટી. સદ્ગુણ. પ્રમાણિકપણું. વિદ્યાભ્યાસ. પર્યંત. ગુમારતો. વિરુદ્ધ. મિટકત. ઠરાવ્યો. સંગ્રહ. બુદ્ધિ. કૃત્ય. ધર્મિષ્ઠ. પત્થર. મુશ્કેલ. વર્તણૂક. પ્રયોગ. સ્પર્શ. વિખ્યાત. જવાળા-મુખી. સ્વપ્ન. અતિવૃષ્ટિ. વનસ્પતિ. અદ્ભુત. ચમત્કારી. આશ્ચર્ય. સ્વપ્નવશ. સ્વપ્નું. ઈંદ્રિયો. બ્રહ્માંડ. સત્તા. સમર્થ.

આથા ધોરણનો 'શુભગણિત શિક્ષક' અહીં આના. [૪૫

સર્વશક્તિમાન. સર્વવ્યાપી. સર્વજ્ઞ. પ્રાર્થના. મુવજી. પૃથ્વી-
પતિ. ધાસ. ભક્તિરૂપ. સંચર્યો. નિંધાસ. સંચર્યું. આયલીડ.
બર્કનહેડ. કપ્તાન. દહ. કીર્તિસ્તાંભ. મિસ્તરી. નિર્ભય. સ્થા-
નક. બ્યાજવટાવ. સત્તર. સત્તાજી. ખિન્ન. સદ્બુદ્ધિ. તત્કાળ.
મશ્કરી. દુર્ગુણ. પન્ના. વિકાસાજીત. વ્યવસ્થા. નિર્દોષ. હકય.
વર્ણન. કદપાંત. રાજભક્ત. આવક. સાર્થક. સર્વસ્વ. ચર્યાય.
ધોર્ડુગાલ. નિષ્ઠે. વિદ્યાર્થી. પ્રાણજીવન. ત્રિભુવન. રસ્તમજી.
ઉત્તમ. જન્માષ્ટમી. કદપ્યો. ઉન્તેજન. અભિપ્રાય. સ્નેહ.
ક્લેશ. વિદ્ય. અમૂલ્ય. સંન્યાસી. વ્યાધ. વ્યાધવર્મ. સંધ્યા-
કાળ. પ્રવાસ. મૂર્ખ. અત્રે. સ્થિર. ચર્યા. મહોદલા. શ્રોતા.
હિલ્હી. દસ્તાવેજ. પ્રસન્ન. યાજ્યાં. વસ્ત્ર. અન્ન. દ્રૌપદી.
નિદ્રા. હરિશ્ચંદ્ર. વિપત્તિ. તૃપ્તિ. સ્થિતિ. જન્મભૂમિ. ઉસ્કે-
રાઇ. સ્વતંત્ર. પ્રયત્ન. ઉદ્યોગ. વર્તવાની. અગત્ય. સસ્તાં.
એલેકઝાંડ્રા. સભ્યતા. મુસ્તી. સપ્રદાય. છટ્ટી પ્રસિદ્ધ.
શિષ્યો. પ્રમ. મુખાંધ. કૃતિ. મધ્યમ. તત્કાળ. સુન્ની. બ્રાહ્મણ.
ક્ષત્રિય. વૈશ્ય. શૂદ્ર. સ્ત્રીપુરુષ. ભક્તર. વિદ્યામિત્ર. રાજર્ષિ.
બ્રહ્મર્ષિ. અયોધ્યા. કાન્યકુબ્જ. મૃગયા. આશ્રમ. દર્શન.
બાળાત્કાર. નિર્મળ. અમ. સિદ્ધિ. લેસેપ્સ. વિદ્યપરદેશ.
વિમ્. ફ્રંસ. દુષ્ટ. પ્રતાપસિંહ. ચિત્ત. પ્રતિદિન. વિસ્તારી.
સ્વપ્ન. જુદ્ધ. રણસંગ્રામ. સ્વદેશપ્રીતિ. ભાર્તભૂમિ. નિત્ય.
શુષ્ક. વજ્ર. ભક્ષીવાળો. વિદ્રતા. સ્વદેશભિમાની. હર્ષ.

૪૬] ચોથા ધોરણનો 'સુખગણિત શિક્ષક' અહીં આના.

સૂર્ય. અક્ષત્રબાજબાં. ઉદ્ધત. ધાર્યુ. પશ્ચિમ. પ્રતિબિંબ.
ઠંથુ. ઇલકાબ. જાગૃતિ. શાંધ્યો. મૂજતાં. અણીશુદ્ધ. બેદાબ-
સ્ત. મૃગજળ. પ્રદેશ. વિચિત્ર. જિલ્લો. દુર્દાંત. અંતર્યો.
જવદલે. તંદુરસ્તી. ઇંધરકૃપા. મચ્છર. વર્તણુક. ગર્જના.
પુષ્કળ. ચિત્રકૂટ. વસ્તુપાળ. જાગ્રાણુ. વિસ્મય. નિર્જીવ.
પ્રવીણ. ઇંધરસ્તુતિ. તેજસ્વી. સૂર્યવંશી. શક્તિ. વૃષ્ટિ.
સૂષ્ટિ. વનસ્પતિ. સૂળ્યાં. સત્તા. સુખુદ્ધિ. સદ્ભક્તિ. શ્લોક.
સ્તબ્ધ. વિદ્વાન. રમરણશક્તિ. ચુકિત. અમૃત. ત્રીકમલાલ.
ભટ્ટી. સદ્ગૃહસ્થ. મત્સ્યગંધા. પ્રતિજ્ઞા. હરિતનાપુર. દેવપ્રત.
સ્વાર્થ. સત્યવતા. ઉત્કંઠા. ભીખ. બ્રહ્મચારી. અક્રગાનિ-
સ્તાબ. ઇસ્લામી. સત્તર. દ્રવ્ય. મૂર્તિ. રત્નજડિત. નૃત્ય.
ખ્યાતિ. લશ્કર. ચાલુક્ય. અઘાપિ. પ્રસિદ્ધ. પાર્દુગીઠ.
સતકાર. અગ્નિનૌકા. સર્વત્ર. લૂટયું. વૃષભ. ધ્યાન. શુક્રાચાર્ય.
નિર્માળ. પવિત્ર. સ્થાપન. તીર્થરૂપ. રાજેશ્વર. પ્રિયભાઈ.
સૌભાગ્યવતી. ગંગાસ્વરૂપ. પ-તો. ફાડયાં. અબ્જ. સૂર્યાસ્ત.
નૈર્ઋતા. બુદ્ધિશાળી. પત્ની. નિષ્ઠા. હસ્તકં. પ્રૌઢ. દ્વેષ.
શ્રીકૃષ્ણ. કારંકા. મૌર્યવંશ. પાટણિપુત્ર. સમર્થ. મિત્રાચારી.
ચંદ્રગુપ્ત. સુહર્શન. પૌત્ર. સ્થાપ્યાં. બૌદ્ધ. સ્તંભો. મૂળતત્ત્વો.
બ્રાહ્મણશ્રમણ. વૃત્તાંત. ગુદ. ક્ષત્રપ. ગુપ્તવંશ. ગુર્જર. ગુર્જ-
રરદ્ધ. નિર્ભય. સિદ્ધરાજ. પુખ્ત. રુદ્રમાળ. શ્રીસ્થળ. ત્રાસ.
યશોવર્મા. શૈવધર્મ. સિદ્ધપુર. સહસ્રલિંગ. હેમાચાર્ય. વૃત્તિ.
અક્ષાઉદ્દીન. નાસીરુદ્દીન. પચ્ચાતાપ. હન્સાફ. પ્રમાણિક. ભદ્ર.
અઢલેયો. ઠંડુ. ભોકપ્રિય. મુસ્તાફાખાદ. ખદ્દુગંજબક્ષ. શ્રીમંત.

એવા મોરણનો 'મુખગણિત શિક્ષક' બની આના. [૪૬

વાઇત્ર. બક્ષ્યા. હિસ્તાક. વાર્ષિક. સ્ટેશન. ગવર્નર. મહારા-
જ. વ્યંમક. સહ્યાદ્રિ. રોગિષ્ઠ. કોહલાપુર. ન્યાયાધીશ. ત્રિકો-
ણાકાર. સિપ્રો. મુહુર્મદાબાદ. કર્નલવુડિંગ્ટન. ઉષ્ણતા. ગદ્દા.
શાસકપદ. વૃદ્ધિ. વજ્રપત્રો. સ્ત્રીતંતુ. સૂક્ષ્મખીજ. શ્રીપત.
દ્રાક્ષ. સત્ય. છિદ્ર. ધાસનાદે. પ્રાણુરક્ષક. પુષ્ટિ. બાલકૃષ્ણ.
જગન્નાથ. નમસ્કાર. મદ્રાસ. પાચનક્રિયા. ચિહ્ન. નિર્ધન.
કર્ણાકટ. મૃગશર. નક્ષત્ર. બ્લેડીચિંગ. ધાસ્તી. સૂક્ષ્મદર્શક.
પુષ્ટ. આફ્રિકા. ગાંધ્યાં. પરિપક્વ. રનાયુ. તત્ત્વ. અસ્વચ્છ.
મૂત્ર. સૂક્ષ્મ. પિત્ત. વિદ્યાનયુ. છિદ્રાણુ. કસ્તર.

—:મળતા જોડાક્ષર:—

હિતમ. વત્તા. ચિત્ત. સત્તા. સત્તાણું. ઉન્નતજન. વિપત્તિ.
પન્તો. મૂળતત્ત્વો. વૃત્તાંત. વૃત્તિ. પશ્ચાત્તાપ. સત્ત્વ. તત્ત્વ. પિત્ત.
ઉત્પન્ન. ખિન્ન. પન્ના. પ્રસન્ન. અન્ન. ગુર્જરરક્ષ.
અલાહિદ્દીન. નાસીરહીન. દુપદ્મ. જગન્નાથ. મહોદ્ધા.
બુદ્ધિ. બેશુદ્ધ. વૃદ્ધ. પ્રસિદ્ધ. સિદ્ધિ. બુદ્ધ. ઉદ્ધત.
અણીશુદ્ધ. બૌદ્ધ. યુદ્ધ. સિદ્ધરાજ. સિદ્ધપુર. વૃદ્ધિ.
વૃદ્ધ. શુદ્ધસ્થાપ. પૃથ્વીપાત. દઢ. તૃપ્તિ. કૃતિ. મૃગયા.
મૃગજળ. વૃષ્ટિ. સૃષ્ટિ. સૃજ્યાં. વૃત્ત. વૃષભ. વૃત્તાંત. વૃદ્ધિ.
મૃગશર. જાયતિ. અમૃત.

૪૮] ચોથા ધોરણના 'મુખ્યગણિત શિક્ષક' અઢી આના.

વિદ્યાર્થી. ઉદ્યોગ. વિદ્યાભ્યાસ.

ધ્યાન. સધ્યાકાળ.

આશ્રય. શ્રેષ્ઠ. શ્રોતા. આશ્રમ. રાજેશ્રી. શ્રીકૃષ્ણ. શ્રીમંત.
આવક. શ્રીપત. અમણ.

વિદ્યાસુ. વિદ્યાસધાતી. ધ્યાસ. નિધ્યાસ. વિદ્ય. ઇશ્વર-
કૃપા. ધ્યાન.

નિશ્ચય. આશ્ચર્ય. નિશ્ચે. હરિશ્ચંદ્ર. પશ્ચિમ. પશ્ચાત્તાપ.

પુષ્ટ. પ્રુષ્ટિ. વૃષ્ટિ. જન્માષ્ટમી. દુષ્ટ. સૃષ્ટિ.

જેષ્ઠ. વસિષ્ઠ. શ્રેષ્ઠ. ધર્મિષ્ઠ. નિષ્ઠા. રોગિષ્ઠ.

જોજી. એડવર્ડ. આદ્યર્થ. પદાર્થો. અવતર્યો. પૂર્ણ.

મૂર્છા. સ્પર્શ. આશ્રય. સમર્થ. સંચર્યો. વિદ્યાર્થી. કીર્તિ.

વ્યાધિચર્મ. મૂર્ખ. ચર્યા. રાજર્ષિ. બ્રહ્મર્ષિ. વિદ્યુત્પરદોશ.

હૃષ. સૂર્ય. આંતર્યો. સ્વાર્થ. શુક્રાચાર્ય. યશોવર્મા. શૈવધર્મ.

હેમાચાર્ય. સ્વર્ગ.

નિર્ણય. નિર્ણય. નિર્મળ. નિર્બળ. નિર્વંન. નિર્માણ.

નિર્જીવ. આર્યના. પર્યેન. સર્વજ્ઞ. બર્કનહેડ. નિર્દોષ. વર્ણન.

સાર્થક. સર્વસ્વ. ચર્યાય. પોર્ટુગલ. મુખ્યાંત. કર્શન. ભાર્ત-

ભૂમિ. દુર્દાંત. ગર્જના. પોર્ટુગીઝ. મૌર્યવંશ. ગુર્જર. ગુર્જર-

રદ્દ. વાર્ષિક. કર્નલવુડિંગ્ટન. કલ્યાટક. આયર્લાંડ. ગવર્નર.

આશીર્વાદ.

ચરિત્ર. સુમિત્રા. વતંભાનપત્ર. ત્રિભુવન. અત્રે. વિચિત્ર.

સચંત્ર. પૌત્ર. ક્ષત્રપ. વ્રાસ. વાણંત્ર. ત્રિકોણાકાર. વજ્રપત્રો.

નક્ષત્ર. ખૂત્ર.

परिक्षाना डिक्टेशनमां

आवनार शब्दो.

इंग्लंड, इल्काव, आल्बर्ट, उत्साह, निखालस, अत्यंत, ब्रिटानिआ, माहीती, निर्णय, ग्रीनिच, जान्युआरि, निर्माण, विक्टोरिआ, आदरसत्कार, राज्यामिषेक, दिल्ली, प्रार्थना, विजयसंग, विश्वासु, स्वामिमक्ति, शब्भा, सिसोदीआ, सूर्य-वंशी, जन्मभूमि, घुंटडो, कीर्ति, निश्चय, कैकेयी, आशिष, आशीर्वाद, गुरु, विनंती, सुमित्रा, वसिष्ठ बेशुद्ध, पंजिन, निरंतर, मिठाश, लॉबु, पुष्टि, फरियादी, होशियार, स्वच्छता, व्यवस्था, गृहस्थाई, चिट्ठी, सद्गुण, प्रमाणिकपणुं, घरेणुंगांतुं, विद्याभ्यास, जिदगी, विरुद्ध, फिटार्डीण, मिलकत, दिलालो, धर्मिष्ठपणुं, वर्तणुक, स्पर्श, नळीउं, विख्यात, ज्वाळामुखी, अतिवृष्टि, अद्भुत, आश्चर्य, स्वप्नवश, सर्वज्ञ, ध्रुवजी, निश्वास, निशादिन, आयर्लींड, कीर्तिस्तंभ, मितरी, गूंथतो, सत्तर, सत्ताणुं, खिन्न, सद्बुद्धि, मालीक, कदापि, दुर्गुण, विक्रमाजीत, निर्दोष, हृदय, कल्पांत, सार्थक, सर्वस्व, परिणाम, पोटु-गाल, गफलत, निश्चे, कप्तान, सहीसलामत, हरिफाई, विद्यार्थी, त्रिभुवन, निश्चय, जन्माष्टमी, कल्प्यो, अभिप्राय, अमूल्य, व्याघ्र, संध्याकाळ, गरबडाट, आंसुधारा, भाविक, प्रसन्न, द्रौपदी, हरिश्चंद्र, जिदगी, नालिपर, पडपुछ, टंगाई, सिंधु, पूर्ण, नृप्ति, धास्ती, जासुस, उस्केराई, स्वतंत्र, संतोष, दु-निया, पोषण, मुश्केली, कोशीश, घडिआळ, एलेकझांडा.

विशेष. छूट. इतिहास. शांति. प्रसिद्ध. दरिआई. दोष. खुर-
सी. प्रश्न. मुखीह. कृति. तत्काल. दक्षिणी. काठिआवाडी.
श्रवण. वैश्य. शुद्ध. जुलफा. धोतीउं. सुरवाल. कस्ती. वि-
श्वामित्र. राजर्षि. कुलगुरु. कान्यकुब्ज. मृगया. कामधेनु.
नंदिनी. ब्रह्मर्षि. भूलथाप. सिद्धि. लेसेप्स. विल्बर फोर्स.
उद्यम. संयोगीभूमि. प्रतिदिन. बंदी. दुश्मन. रणसंग्राम.
स्वदेशप्रीति. मातृभूमि. वज्र. स्वदेशाभिमान. आंसु. उद्धत.
हथियार. प्रतिबंध. शुमारे. जागृति. ध्रुजतां. अगिआर. अणी-
शुद्ध. सुंद. आचेहुय. मिनारो. पिडाएलो. लटकतां. उंधां.
महिमा. दुर्दांत. आंतर्यो. डोकीउं. वीटळीह. खूटतुं. जवलेज.
सज्जड. टोटी. चोक्खुं. तंदुरस्ती. बिमारी. संघरणी. मंदवाड.
सामग्री. वैष्णव. दर्शन. मच्छर. आज्ञा. वर्णन. टहुको.
गांडपण. नीरोगी. पालिताणा. चित्रकूट. रमणीय. अणहील-
वाड. वीरधवल. विस्मय. प्रवीण. तिमिर. सृष्टि. श्लोक.
स्तब्ध. दक्षिणा. रुपीआ. परदुःखभंजन. स्मरण. साक्षीत.
मिनिट. हानि. कालिदास. भट्टी. वाढकाप. औषध. मत्स्य-
गंधां. प्रतिज्ञा. नामांकित. हस्तिनापुर. शंतनु. देवव्रत. प्रीति.
कांति. ब्रह्मचारी. उत्कंडा. अफगानिस्तान. सत्तर. द्रव्य.
मंदिर. मूर्ति. नृत्य. जात्रालु. चालुक्य. अद्यापि. सोळमा.
पोर्तुगोझ. सिस्तेर. हढता. लूटयुं. चढती श्वान. मृग. गोंघाट.
ओफिस. टिकिट. परबिडीयां. तीर्थरूप. चिरंजीवी. सौभा-
ग्यवती. सूचना. नैर्ऋत्य. उत्पन्न. तरुण. पत्नी. नीति. निष्ठा.
घायल. मुनशी. कंपनी. तंदेरो. क्लेश. राजेश्वर. महाशानी.
स्त्रीकार. श्रीकृष्ण. सौर्यवंश. चोवीससें. पाटलिपुत्र. चंद्र-

गुप्त. बौद्ध. मूळतत्त्वो. मुख्यत्वे. वृत्तांत. क्षत्रप. दरमिमान.
 गुर्जर. गुर्जररट्ट. मिहीर. रणभूमि. झुंझीने. सिद्धराज. पुस्त.
 रुद्रमाळ. छट्टो. श्रेष्ठ. श्रीस्थळ. शैवधर्म. सहस्रालिंग. कपड-
 वणज. दंतकथा. पंडित. वृत्ति. अलाउद्दीन. बेवकुफ. देव-
 गिरि. कौलोदेवी. रक्षण. अवटित. खीजरखान. दुराचरणी.
 लडवैयो. नासीरुद्दीन. पश्चात्ताप. इन्साफ. महमूद. ठड्डा.
 मुस्तकाबाद. शिरोही. भूशिर. खट्टुगंजबक्ष. घुमट. श्रीमंत.
 फिरदोस. वार्जीत्र. इतिमादखान. कोशीश. वीजळी. रात्रि.
 वार्षिक. सप्टेंबर. धमाल. वणतोल. हिचोळाखाट. पोलीस.
 कमिशनर. गवर्नर. कोंकणकांठो. नाळिपर. महाराष्ट्र. ज्ये-
 षक. सव्यादि. नीमणुक. मुल्की. डिरेक्टर. न्यायाधीशो.
 झुंझुं. गीरदा. चकित. वडोदरा. पीसताळीस. सहित.
 हंडीसिंग. चंडोळा. स्टेशन. दाढर. द्वारका. डीसा. पालणपुर.
 जूज. देवगढबाराआ. खंडणी. स्वतंत्रपणुं. मुहम्मदाबाद.
 कर्नलबुडिंग्टन. सिंधीआ. चपटुं. उष्णता. पैडुं. गट्टो. शाल-
 दुपट्टा. तळेटी. घुंझडो. खट्टुमडुं. गारमटी. बंधक. घुंटेला.
 कुशेन. चण्णु. कडाणुं. तामडी. कांसुं. घोडिआट. टकाउ. काष्ट.
 वृद्धि. खिचोखीच. कालु. चदिआतो. दंतुशळ. अत्तर. वज्रपत्रो.
 फूलमणी. धंतुरो. सरगाई. खीतंतु. बीजाशय. सूक्ष्मबीज.
 प्रवेश. शेतुर. द्राक्ष. पोपट. पोपटा. सत्त्व. छिद्र. शोषाई.
 अंकुर. मुळीउं. दिकामाली. रुद्राक्ष. ओक्सिजन. प्रसन्न.
 औषध. श्वास. प्राणरक्षक. कार्बन. निरुपयोगी. गुंठण. डीटुं.
 लिलाश. बालकृष्ण. त्रिचित्र. जागृत. मद्रास. वपराश.
 अनियमितणुं. कौवत. चिहन. निर्धन. मुख्यत्वे. कर्णाटक.

જૂન, મૃગશર, નક્ષત્ર, પહલો, છલીચિંગ, ઓર્ચીતો, નિચોવાઈ,
 બિડાય, દીશો, અઢવાડીડં, ગૂમ, ઢેકડો, ઘડામણ, તપસિ-
 રીઆ, લિલોતરી, કડોઝ, સૂક્ષ્મદર્શક, તંદુરસ્ત, યંધિઆર,
 કરોસાન, શિયાજીરાવ, દેત્ય, હાદુડી, કહ્યાગહં, ગોંધ્યાં,
 ચિત્ત, ચકવકીત, સ્નાયુ, મુઠી, ધોરીનસ, તસ્ચ, શિરા,
 ધવકારો, ટકોરો, મૂત્ર, ઘટ, અનુમવ, સાદીચૂસ, પિત્ત,
 નિમાવવાને, મિસારી, વિટાઢ્યું, ધુજારી, છિદ્રાલુ, અનુકૂલ,
 શોષણ, લોઢવો, ધોઢેરા, પિંજારો, સોલાપુર, કાંમતી, મુસ,
 કલ્તર, મુંયનો, વિકાશ, વિલાયતી, ઢાંકણું, આયાન, માંઠો.

 ૧૨ ગુણોત્તરની સંપૂર્ણ નોંધ સાથે

તમામ ગુણોત્તરોનાં લેખાં.

ફક્ત ત્રણજ રીતે ગણી શકાય એવો

નવીન ગરળ ગુકિતનાળો

દેશી શબ્દોમાં ટેકસ્ટ બુક, ઈનામ,

લાયખેરી માટે મંજુર થએલો.

વિદ્વાનો ને કેળવણીખાતાના અધિકારીઓના

ઉત્તમ સર્ટિફિકેટ પામેલો એથા ધોરણુનો

 “મુખગણિત શિક્ષક” અદીઓના

 દરેક ગ્રંથના છુટા મુખગણિત શિક્ષક મળશે.

 એક વખત વાપરી ખાતરી કરો.

પ્રતા-છગનલાલ ભાતીરામ શાહ, શાહપોર-મુરત.

આ સિવાય મેસરું સી. ડી. શાહ એન્ડ કો. દ્વારા લોકપ્રિય થયે પહેલી—

આજ પોથી સાતમી સુધીના તથા કન્યાવાચનમંજીના ત્રણે ભાગના અર્થની નોટો વગેરે મળશે.

—: બાબપોથી માટે :—

“મુખગણિત શિક્ષક” ભા. ૧. એક આના.
“ડિક્ટેશન શિક્ષક” ભા. ૧. બે આના.

—: પહેલી માટે :—

“મુખગણિત શિક્ષક” ભા. ૨. સવા આનો.
“ડિક્ટેશન શિક્ષક” ભા. ૧. બે આના.

—: બીજી માટે :—

“મુખગણિત શિક્ષક” ભા. ૩. દોઢ આનો.
“ડિક્ટેશન શિક્ષક” ભા. ૨. બે આના.

સુરત શહેર તથા ચોર્યાસી તાલુકાનો

“બુગાજ શિક્ષક” બે આના.
દ્વિશા શિક્ષણ ચાર પાઈ.

—: ત્રીજી માટે :—

“મુખગણિત શિક્ષક” ભા. ૪. રાત્ર આના.
“ડિક્ટેશન શિક્ષક” ભા. ૩. બે આના.

સુરત જિલ્લાનો નકશો ત્રણ આના.

સુરત જિલ્લાનો બુગાજ શિક્ષક. બે આના.

ગુજરાતની સામાન્ય બુગાજની

પ્રશ્નોત્તરમાળા બે આના.

બાળ ગરબાવળી ની નોટ બે આના.

—: ચોથી માટે :—

“મુખગણિત શિક્ષક” ભા. ૫. રાત્ર આના.

“ડિક્ટેશન શિક્ષક” ભા. ૪. રાત્ર આના.

—: પાંચમી માટે :—

“મુખગણિત શિક્ષક” ભા. ૬. રાત્ર આના.

કલકત્તા

ગાંધીજી-મંડળ

આજ પોથી સાતમી સુધીના તથા કન્યાવાચનમંજીના ત્રણે ભાગના અર્થની નોટો વગેરે મળશે.

સુરત શહેર તથા ચોર્યાસી તાલુકાનો

બુગાજ શિક્ષક બે આના.

દ્વિશા શિક્ષણ ચાર પાઈ.

કલકત્તા

